

TEMPS MODERNIS

PAPERS DE CINEMA

TEMPS MODERNIS FULLS DE CINEMA

Núm. 1 • Març 1994 (Auguste i Louis Lumière) • Edita: Centre de Cultura "Sa Nostra"

El cinema obrí a finals del segle passat tot un món nou per a la societat. L'èsser humà, després d'haver-se incorporat plenament i definitiva a tot allò que havien estat fins aleshores els dissenys de la revolució industrial, era al davant d'una innovació rotunda. Una innovació que transformaria no només el sentit del lleure sinó que, poc a poc, aniria convertint-se en un calaix de la memòria en què hi guardaria referències contínues, tot a partir de sensacions, sentiments, experiències i identificacions que a la llarga ha utilitzat per buscar-hi sentit, trobant-ne o no, a la vida. El cinema era l'anunciador d'un segle i es convertia en company inseparable de les generacions que han pogut tenir-hi accés.

Feta aquesta introducció, amb orgull i satisfacció presentem aquest quadern, aquests fulls de cinema sorgits a l'empar del cicle 99 anys de cinema que ha organitzat enguany el Centre de cultura de «SA NOSTRA», Caixa de Balears.

Per això mateix aquesta aventura i amb aquest nom. Hem agafat el testimoni, en forma de capçalera, d'una gent que anys enrere ens demostraren que el cinema no només agrada sinó que, com a font de sensacions múltiples, arriba a marcar finalment el punt de partida d'una vida nova, que no és més que el d'èsser també l'homenatge al mestratge, el reconeixement a una gran obra realitzada l'any 1936, oh paradoxal, i sobretot a la figura del seu autor. Temps moderns foren aquells per a Chaplin i temps moderns són aquests per a tots nosaltres en una demostració que el cinema no mor.

Un gènere, el cinema, que no sempre ha topat amb camins planers però que sempre finalment ha reviscolat. Perquè té un públic incondicional i en

té un altre que al final li dedica sempre aquesta mena de fidelitat coral, i és, però no exclusiva, tal vegada més important, el públic fidat en qualsevol cas. Tant de bon lloc l'admirable, efectivament, una època bella per al cinema.

Presentam en aquest exemplar, i presentam en els que vindran a continuació, cada mes, col·laboradors que més i millor ens poden parlar de cinema. Aquelles persones que saben transmetre, perquè abans n'han gaudit, tots els elements que el cinema conté, tota la seva màgia. Crec que la màgia feta imatge i missatge ens arriba amb seva intensitat.

SET x DEU = SETANTA (11)

“SA NOSTRA”

Obra social
Cultural

Sumari

Editorial	3	I ja van 7, per Iñaki Revesado	13	Universitat Oberta,	21
<i>L'escenari de Ilauna,</i> per F. M. Rotger	4	<i>Per un 7è aniversari il·luminós,</i> per Joan Obrador	14	Apunts a contrallum, per Josep C. Romaguera	22 i 23
David Lynch (i II), per F. G. Pons	5 i 6	Una història escrita en una Bíblia ..., per E. Jordà	15	Totes les pel·lícules tenen un final infeliç, per Matias Vallès	24
<i>Bandes de so,</i> per Hazael González	8	El séptimo sello, per Josep Franco	16	Berlín 2001, per Jaume Vidal	25
<i>Los siete magníficos,</i> per Antoni Oliver	10	Raoul Walsh (II), per Martí Martorell	17 i 18	Pel·lícules del set, per Jeroni Vidal	26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 i 33
<i>Antinumerologia,</i> per Emili Gener	11	Guarisme 7, per Ramón Freixas	19	Cinema a "SA NOSTRA",	34 i 35
Apostin al número 7, per Antoni Figuera	12	Set destins brillants, per F. J. Sánchez-Cuenca	20		

TEMPS MODERNS

Papers de cinema
Edició mensual
Març 2001. Núm. 71

Edita
Centre de Cultura
"SA NOSTRA"
Carrer Concepció, 12
07012 Palma
Telèfon 72 52 10
Fax 71 37 57
vidal.cultura.palma@osic.sanostra.es

Director
Jaume Vidal
Secretari Redaccio
Miquel Pasqual
Assessorament lingüístic
Jeroni Salom

Assessors
Francisca Niell, Antoni Figuera,
Andreu Ramis,
Albert Ribas, Xavier Flores.

Fotos
Arxiu Centre de Cultura
Imprimeix
Gráficas Planisi, S.A.
Dipòsit Legal: P.M. 648-1994

"Temps moderns" no comparteix, necessàriament, l'opinió dels seus col·laboradors.

Podeu trobar "Temps Moderns" al Centre de Cultura "SA NOSTRA" de Maó, Eivissa, Ciutadella i Palma, llibreria Embat, llibreria Ereso i als cines Chaplin, Portopi i Renoir, llibreria Espirafocs (Inca).

SET x DEU = SETANTA (+1)

*Ocupar-se de matemàtiques
és el millor remei contra la
concupiscència*

Thomas Mann

Fa set anys que sortirem per primera vegada. Mensualment, durant deu mesos cada any, hem comparegut de forma puntual amb la dedicació cinematogràfica que consideram com a més correcta i oportuna. El set és un número considerat afortunat, és un número que cau simpàtic. Els senars, en general, desconeixem si hi ha explicació científica, tenen una millor acollida entre la gent.

Els *cinòfils* –parents dels cinèfils?– diuen que l'any d'un ca equival a set anys d'un ésser humà. Això significaria que Temps Moderns, en el cas que fins ara hagués passat una vida de ca, presentaria una carta d'identitat amb una edat de 49 anys, una edat prou madura per reconsiderar tot el que ha viscut i fer-ne balanç.

Tots els gèneres i totes les persones que han ostentat un protagonisme en el món del cinema –constant o efímer– han tengut el seu racó a la nostra revista. La pluralitat dels col·laboradors ha permès afrontar diferents visions d'una mateixa pel·lícula o d'unes mateixes interpretacions. Hem pretès donar llum –*lumière* en francès– a dubtes i incògnites dels nostres lectors.

La celebració del setè aniversari rondarà al voltant d'aquesta xifra. Articles en aquest mateix exemplar tracten sobre el número set. Hem intentat arrellegar les signatures que ens han estat més fidels al llarg de la nostra encara curta història. Josep C. Romaguera, Antoni Figuera, Matias Vallés, Ramon Freixas i Eduardo Jorda, entre d'altres, hi col·laboren. També hem organitzat un cicle amb títols que se suporten en el 7: *Siete mujeres*, *Siete novias para siete hermanos*, *Los siete magnificos* i *El séptimo sello*. El més difícil era aconseguir que dia 7 de març fos dimecres, el dia habitual de projeccions al Centre de Cultura, però finalment també això ha estat possible.

De totes formes, en aquesta ja habitual modalitat de doble sessió cada dimecres, farem en paral·lel un segon cicle, *l'advocat al cinema*, que presentarà títols tan suggestius com *Testigo de cargo*, *Matar un ruisenor*, *El sargento negro* i *Vencedores i vencidos*, aquesta darrera com un homenatge al desaparegut aquests dies Stanley Kramer.

Sumari

Editorial	3	I ja van 7, per Iñaki Revesado	13	Universitat Oberta,	21
<i>L'escenari de llauna,</i> per F. M. Rotger	4	<i>Per un 7è aniversari il·luminós,</i> per Joan Obrador	14	Apunts a contrallum, per Josep C. Romaguera	22 i 23
David Lynch (i II), per F. G. Pons	5 i 6	Una història escrita en una Bíblia ..., per E. Jordà	15	Totes les pel·lícules tenen un final infeliç, per Matías Vallès	24
<i>Bandes de so,</i> per Hazael González	8	El séptimo sello, per Josep Franco	16	Berlín 2001, per Jaume Vidal	25
<i>Los siete magníficos,</i> per Antoni Oliver	10	Raoul Walsh (II), per Martí Martorell	17 i 18	Pel·lícules del set, per Jeroni Vidal	26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 i 33
<i>Antinumerologia,</i> per Emili Gener	11	Guarisme 7, per Ramón Freixas	19	Cinema a "SA NOSTRA",	34 i 35
Apostin al número 7, per Antoni Figuera	12	Set destins brillants, per F. J. Sánchez-Cuenca	20		

TEMPS MODERNS

Papers de cinema
Edició mensual
Març 2001. Núm. 71

Edita

Centre de Cultura
"SA NOSTRA"
Carrer Concepció, 12
07012 Palma
Telèfon 72 52 10
Fax 71 37 57
vidal.cultura.palma@osic.sanostra.es

Director

Jaume Vidal

Secretari Redacció

Miquel Pasqual

Assessorament lingüístic

Jeroni Salom

Assessors

Francisca Niell, Antoni Figuera,
Andreu Ramis,
Albert Ribas, Xavier Flores.

Fotos

Arxiu Centre de Cultura

Imprimeix

Gráficas Planisi, S.A.
Dipòsit Legal: P.M. 648-1994

"Temps moderns" no comparteix, necessàriament, l'opinió dels seus col·laboradors.

Podem trobar "Temps Moderns" al Centre de Cultura "SA NOSTRA" de Maó, Eivissa, Ciutadella i Palma, llibreria Embat, llibreria Ereso i als cines Chaplin, Portopi i Renoir, llibreria Espirafocs (Inca).

SET x DEU = SETANTA (+1)

*Ocupar-se de matemàtiques
és el millor remei contra la
concupiscència*

Thomas Mann

Fa set anys que sortirem per primera vegada. Mensualment, durant deu mesos cada any, hem comparegut de forma puntual amb la dedicació cinematogràfica que consideram com a més correcta i oportuna. El set és un número considerat afortunat, és un número que cau simpàtic. Els senars, en general, desconeixem si hi ha explicació científica, tenen una millor acollida entre la gent.

Els *cinòfils* –parents dels cinèfils?– diuen que l'any d'un ca equival a set anys d'un ésser humà. Això significaria que Temps Moderns, en el cas que fins ara hagués passat una vida de ca, presentaria una carta d'identitat amb una edat de 49 anys, una edat prou madura per reconsiderar tot el que ha viscut i fer-ne balanç.

Tots els gèneres i totes les persones que han ostentat un protagonisme en el món del cinema –constant o efímer– han tengut el seu racó a la nostra revista. La pluralitat dels col·laboradors ha permès afrontar diferents visions d'una mateixa pel·lícula o d'unes mateixes interpretacions. Hem pretès donar llum –*lumière* en francès– a dubtes i incògnites dels nostres lectors.

La celebració del setè aniversari rondarà al voltant d'aquesta xifra. Articles en aquest mateix exemplar tracten sobre el número set. Hem intentat arregar les signatures que ens han estat més fidels al llarg de la nostra encara curta història. Josep C. Romaguera, Antoni Figuera, Matias Vallés, Ramon Freixas i Eduardo Jorda, entre d'altres, hi col·laboren. També hem organitzat un cicle amb títols que se suporten en el 7: *Siete mujeres*, *Siete novias para siete hermanos*, *Los siete magníficos* i *El séptimo sello*. El més difícil era aconseguir que dia 7 de març fos dimecres, el dia habitual de projeccions al Centre de Cultura, però finalment també això ha estat possible.

De totes formes, en aquesta ja habitual modalitat de doble sessió cada dimecres, farem en paral·lel un segon cicle, *l'advocat al cinema*, que presentarà títols tan suggestius com *Testigo de cargo*, *Matar un ruiseñor*, *El sargento negro* i *Vencedores i vencidos*, aquesta darrera com un homenatge al desaparegut aquests dies Stanley Kramer.

L'escenari
de llauna

El vals de les benvingudes

Francesc M. Notger

Bastants d'anys després de la desaparició del Festival Internacional de Teatre de Palma, que al voltant dels mitjans dels vuitanta i els primers noranta, ens va donar l'oportunitat de gaudir de les actuacions damunt l'escenari de l'Auditori del ja desaparegut Vittorio Gassman o de l'extraordinària Jeanne Moreau, per citar només dues figures del teatre europeu a la vegada consagrades dins el cinema, sembla que, a la cartellera escènica de Mallorca, ens trobam a punt de tornar a disposar d'una nova temporada teatral amb un cert caire d'internacionalitat. "Teatres del Món" és la denominació d'aquesta nova oferta d'espectacles i, pel que s'ha indicat des de les conselleries de Turisme i Cultura del Govern Balear (amb les quals hi col·labora el Consell de Mallorca), respon bàsicament a un doble objectiu: reins-taurar la programació habitual entre nosaltres de muntatges de l'àmbit internacional i, al mateix temps, ampliar l'activitat cultural a Balears,

amb la finalitat que aquest deixi de ser només l'habitual destí de "sol i platja". El programa comença aquest mes de març amb *La vida es sueño* i es tancarà cap a finals d'octubre amb *Diner negre*: s'han previst dos o tres espectacles mensuals, amb un parèntesi a l'estiu; del juny a l'agost, no hi haurà representacions. Dins el conjunt d'onze espectacles que componen aquesta primera edició de la temporada "Teatres del Món", entre produccions autòctones o bé de la resta de l'àmbit de llengua catalana, de la resta d'Espanya o de la resta del planeta, és evident que destaca la presència de dues personalitats en particular, tant pel seu pes específic com per la seva fama i per la seva trajectòria dins el món del cinema, tan versemblant i tan diferent alhora del món del teatre. Em referesc, és clar, a Jean-Louis Trintignant i Hanna Schygulla. Ell, un dels intèrprets imprescindibles del cinema francès des de fa exactament quaranta-cinc anys (va protagonitzar "I Déu creà la Dona", de Roger Vadim, l'any 1956, amb una jove Brigitte Bardot), ens durà a Mallorca a mit-

jans maig un monòleg, *La valse des adieux*, sobre text de Louis Aragon, amb representacions programades, òbviament, en francès, si bé amb subtítols en castellà. Ella, identificada en bona mesura com actriu emblemàtica de la producció del ja desaparegut i controvertit cineasta alemany Rainer Werner Fassbinder, té programada la seva participació dins aquest cicle cap el setembre, amb un muntatge, *Brecht, aquí y ahora*, al voltant d'una de les personalitats estel·lars de la cultura germànica del segle XX; un espectacle trilingüe, ja que s'escenifica en alemany, anglès i castellà. Altres intèrprets amb una acusada projecció cinematogràfica faran acte de presència dins aquest nou festival "Teatres del Món", com ara l'italià Massimo Ranieri, a la *Pulcinella* de Maurizio Scaparro, o l'espanyol Juan Echanove, que protagonitza una posada en escena teatral de la pel·lícula de Luis García Berlanga *El verdugo*. *La vida es sueño*, *Els enamorats*, *Nina*, *Memòria d'en Julià*, *Trèmolo*, *Destinació i Diner negre* són la resta dels títols inclosos dins aquesta nova iniciativa cultural de caire institucional. ■

Francesc Garcia Pons

INICIS D'UNA ANORMALITAT

Durant el primer any en el Centre de l'AFI, en el qual també estudiava el seu amic Alan Splet, Lynch va escriure el guió de *Gardenback*, una història d'adulteri que tendria un metratge d'uns 40 minuts.

Animat pel seu professor Frank Daniel, degà de l'Escola de Cinema de Cesca a Slovenská/Txecoslovàquia, presentà el guió a un productor de la Fox que, a canvi de produir-la, l'obligà a allargar la història fins aconseguir que la seva duració fos de llargmetratge. Però Lynch, després de veure que els canvis en el guió restaven interès a l'obra, renegà del projecte.

L'any següent -el 1971-, després de no haver aconseguit fer cap pel·lícula durant el primer curs i, a pesar d'esser un dels alumnes predilectes del Centre, decidiren incloure'l en un grup de principiants. Aquella actitud el molestà fins a tal punt que hi deixà d'assistir. Mes, a la fi, Frank Daniel aconseguí el seu retorn a l'AFI, prometént-li finançament i total suport per a la seva pròxima idea: un guió, que havia començat a escriure, titulat *Eraserhead*.

Li deixaren part de l'establia del Centre perquè hi pogués construir els decorats. Amb la col·laboració dels seus amics, inicià tot un procés artesanal de creació, en què cada detall i cada presa eren minuciosament curades. David Lynch es passava tot el vespre fabricant "coses", rodant -l'ambient era perfecte per una pel·lícula nocturna- i treballant durant unes hores de repartidor de periòdics. L'excés de feina provocà el trencament del seu matrimoni. Encara que a l'actualitat mantenen una relació d'amistat, Peggy Reavey no ha tornat a col·laborar més en els seus films.

Lynch abandonà ca seva i, sense que els responsables del Centre se'n assabentessin, s'instal·là a l'establia. Per dormir feia servir el decorat del dormitori que havien construït pel protagonista.

A vegades, així mateix, dormia a la casa dels seus amics, el matrimoni format per Jack Nance (actor principal del film i des d'aleshores habitual de les seves pel·lícules fins a la seva mort, l'any 1996) i Catherine Coulson (ajudant del càmera -Herbert Cardwell-, maquilladora, ... i a posteriori, actriu en alguns

dels seus films)

A mitjans de 1973, després d'un any de preparació i rodatge, l'estudi que finançava els llargmetratges de l'AFI va deixar de fer-ho perquè les pel·lícules que s'estaven produint eren tan bones que podien competir amb les seves. Decidiren només donar suport a la producció de curtmetratges. Per tant, *Eraserhead* quedà paralizada.

Durant un any, David Lynch es dedicà a cercar inversors per continuar amb el rodatge. Mentre, amb l'intenció de provar dos tipus diferents de vídeo en blanc i negre que havien arribat a l'AFI, Lynch va rodar en dues versions, *The amputee*, un film de 5 minuts que protagonitzà Catherine Coulson i ell mateix. Tracta d'una dona, amb les dues cames amputades, que llegeix en veu alta una carta, mentre un metge li cura les ferides.

Herbert Cardwell també se'n encarregà de la fotografia, però deixà de fer feina amb Lynch perquè era un productor que no pagava. Aleshores, el director de l'AFI, Antonio Vellani, li aconsellà que continuàs amb Frederick Elmes, un altre estudiant del Centre, que es convertiria en el seu director de fotografia preferit.

Cardwell era una persona molt misteriosa que desapareixia i mai ningú sabia on anava, ni tan sols la seva dona. Emperò, un dematí el trobaren mort i cap de les dues autòpsies que li practicaren n'aclariren la causa. Aquella mort

marcà Lynch.

Finalment, aconseguí els doblers. Alguns dels seus amics hi aportaren part. D'altres com Jack Fisk (feia un petit paper), convertit ja en aquella època en un director artístic de cert prestigi, i la seva també famosa dona, Sissy Spacek, treballaren en el film sense cap remuneració. A l'actriu, recentment, l'hem pogut veure en una magnífica interpretació a *The Straight story*. Fisk s'ha convertit en freqüent col·laborador de Lynch, creant el disseny de producció de moltes de les seves pel·lícules. En data d'avui, la sevaarrera feina conjunta és el capítol pilot de *Mulholland drive*, sèrie que combina drama i misteri i que la productora ABC rebutjà per ser massa "lenta".

La protagonista d'*Eraserhead*, Charlotte Stewart va tornar a treballar amb Lynch a la sèrie i pel·lícula de *Twin Peaks*. I la seva filla, Jennifer Chambers Lynch, que té una petita intervenció a la pel·lícula, va ser assistent de producció a *Blue velvet* i l'any 1993 dirigí la seva opera prima.

L'any 1976, passats dos anys de la represa del rodatge, *Eraserhead* quedà enllestida. En aquella època, Lynch vivia amb la germana de Jack Fisk, Mary, qui es convertiria, un any després, en la seva segona dona.

S'intentà, sense èxit, estrenar la pel·lícula en els festivals de Cannes i New York. Però, a la fi, gràcies a la insistència de Mary Fisk,

Eraserhead és una pel·lícula per ser experimentada més que explicada.
És un dels films més hermètics, personals i orgànics del cinema dels anys setanta.

Lynch la presentà en el festival de Los Angeles, on l'acceptaren. Després de l'exhibició tengué unes crítiques terribles i Lynch decidí tallar del copió algunes seqüències. El distribuïdor Ben Barenholtz, el pare de les sessions golfes, li demanà una còpia i l'estrenà en el village de New York. Durant les primeres setmanes hi anava molt poc gent, però després que John Waters, una de les figures del cine underground d'aquella època, la recomanàs amb vehemència durant el col·loqui posterior a l'estrena d'una de les seves pel·lícules, el número d'espectadors va anar en augment i acabà exhibint-se, en funcions de mitjanit, durant cinc anys.

Eraserhead és un dels exemples més admirables de la determinació absoluta d'un cineasta per dur la seva visió a la pantalla contra tota adversitat. L'especial estima de Lynch per aquesta pel·lícula és part d'un afecte notable per una gent -un equip reduït d'artesans que de forma discontínua ha continuat col·laborant en altres obres del director- un temps i una forma particular de fer cinema: la manera lenta.

Eraserhead és una pel·lícula per ser experimentada més que explicada. És un dels films més hermètics, personals i orgànics del cinema dels anys setanta. Transcorre en un barri industrial, un lloc petit, desconegut, fosc i perdut, en el qual existeixen petits detalls perturbadors. Henry, personatge central, és un ésser angoixat que no entén el que li està passant. Cerca alliberar-se dels malsons que l'assetgen mitjançant

la seva imaginació. Aviat veurà amb horror al seu fill acabat de néixer, un ésser completament

monstruós. Alguns dels elements que han caracteritzat el seu estil i dinàmica de feina es troben esbossats en aquest film inquietant, anormal i inclassificable. Però, també, la irregularitat i, fins i tot, pedanteria característiques d'algunes de les seves pel·lícules.

Com la major part d'elles, són històries de veïns, visions de l'Amèrica profunda, sorpreses en un d'aquests moments en què l'home es troba de sobte perdut en la confusió.

Lynch i Alan Splet (editor i dissenyador del so a totes les seves pel·lícules fins a *Blue velvet*, que morí l'any 1995) crearen una banda sonora molt densa, en què no hi havia quasi diferència entre les escenes d'interior i les d'exterior, característica més pronunciada a *Twin Peaks*.

Encara que els sons són distints, els interiors de les cases són quasi tan sorollosos com el món exterior, provocant una permanent tensió. Són una variada gamma de sons industrials i orgànics que s'enregistraren de forma artesanal. A totes les seves pel·lícules, la banda sonora (renou, música, etc.) té una gran importància. No en va a *Twin Peaks: fire walk with me*, s'atreví a construir de la manera més realista possible, a nivell de so, una escena de discoteca, fent que la música fes impossible l'audició dels diàlegs i posant subtítols per la seva comprensió.

Una de les "presències" constants a *Eraserhead* i en el seu cinema posterior és l'electricitat: el so i la força del corrent elèctric que ho associa a l'inexplicable o a la presència d'una força: els aplics que brunzen a l'edifici de Dorothy Valens a *Blue velvet*, els neons espatllats

de la sala d'autòpsies o per anunciar un perill imminent (Bob, l'esperit pervers) o una revelació (per exemple, un àngel) a *Twin Peaks*, etc. Són molt comuns aquests esperits malignes i celestes que es mouen entre dos mons, que a vegades es confonen; com a l'habitació vermella de *Twin Peaks* on trobam el dibuix del terra idèntic al del vestíbul de l'apartament de Henry d'*Eraserhead*.

Aquestes "presències", sobretot, apareixen al final de la història: a *Twin Peaks: fire walk with me* Laura Palmer té la seva pròpia visió d'un àngel, a *Wild at heart*, una vegada morta la Bruixa Dolenta, Sailor veu a la Fada Bona (un altre cop d'esplèndida Sheryl Lee) i a *Eraserhead* és la Dona del Radiador, que realment estima Henry i es troba amb ell en el més enllà. David Lynch escriví el guió de *Ronnie Rocket*, un dels seus projectes més estimats, inspirat en el viatge que va fer de París a Athina/Atenes en el mític Orient Express. Centra la seva història en un individu pel·roig, d'un metre d'estatura, que pateix una deficiència física i funciona en corrent altern. S'ambientaria en els anys cinquanta, època en què Lynch creixé i que ha influït molt en la seva obra. Fins i tot pel·lícules com *Blue velvet* i *Lost highway*, tan modernes i contemporànies, estan posseïdes pels cinquanta en la seva imatge i sentiment.

Durant dos anys intentà, sense èxit, tirar endavant la pel·lícula. Mentrestant, durant el temps disponible que li deixava la feina de repartiment de periòdics, construï amb les fustes que trobava un petit rafal-estudi molt elaborat. A l'any 1978, Stuart Cornfeld, que en aquell moment treballava com a productor executiu amb Mel Brooks, havia vist *Eraserhead* i estava tan entusiasmada que volgué conèixer el seu director.

Intentaren posar en marxa, una vegada més, *Ronnie Rocket*, però el projecte es frustrà. Passat un cert temps, Lynch li comentà que necessitava treballar malgrat fos amb un guió d'una altra persona. Aleshores, Cornfeld començà a recitar una sèrie de títols fins que el director sentí el de *The elephant man* i, abans de saber quin era el seu tema, exclamà que volia fer la pel·lícula. Aquell moment inicià, amb totes les seves conseqüències, la professionalització de la seva vida creadora. ■

"SA NOSTRA"

2001

Fins al 30 de març

CONVOCATÒRIES D'AJUTS
PER A PROJECTES:

SOLIDARIS

CULTURALS

CONSERVACIÓ DE LA
BIODIVERSITAT

"SA
NOS
TRA"

Obra Social
i Cultural

Per a més informació:
Tel: 971 17 19 25
www.sanostra.es

Hazael González

Els Oscars del cine espanyol (salvant les distàncies) s'han convertit en un referent cultural important, i més important encara, monetari. I és que els primers anys no ens en temíem més que quatre rates... però sí, sens dubte fa goig que a la gent li donin premis i que uns altres els sàpiguen valorar, ja que està comprovat que ara per ara puguen les recaptacions a taquilla, i al cap i a la fi això és el que importa...

Per si algú ho ignora, aquests premis també compten amb un apartat de banda sonora original, i és que en aquest país nostre també tenim compositors, qui ho havia de dir... Els nominats de la present edició varen ser, concretament, Antonio Meliveo per *Plenilunio* (Imanol Uribe), Roque Baños per *La comunidad* (Álex de la Iglesia), Nacho Mastretta i el grup NawjaJean per *Asfalto* (Daniel Calparsoro) i José Nieto per *Sé quién eres* (Patricia Ferreira), and *the Goya goes to...* cap sorpresa: José Nieto, un compositor a qui sense dubte devem molt, i no només per la qualitat de la seva feina, sinó també per la preocupació per la conservació i recuperació de la música de cine d'aquest país... però, home, crec

que deu estar fart de pujar a la tarima, perquè en quinze jornades que duim de premis, l'han nominat nou vegades i ha pujat a la palestra ni més ni manco que sis vegades, si comptam aquesta. No és per res, però és una mica exagerat.

I repetesc que no es discuteix la vàlua d'un verdader mestre al qual no estarem mai prou agraïts, i de qui, a més a més, no deixarem de gaudir mai de treballs com *El Caballero del Dragón* (Fernando Colomo, 1985), *El Lute, camina o revienta* (Vicente Aranda, 1987), *El bosque animado* (José Luis Cuerda, 1987, el seu primer Goya), *El rey pasmado* (Imanol Uribe, 1990, un altre Goya), *La pasión turca* (Vicente Aranda, 1994, un altre Goya)... No és gens exagerat reconèixer que, sense José Nieto, la música de cine espanyol no seria la mateixa ni seria al lloc en què avui es troba, però sincerament, crec que fins i tot ell mateix estaria d'acord amb mi que ja n'hi ha prou...

I per què? Perquè és hora de reconèixer mèrits a qui també els té: Roque Baños ha estat nominat per primera vegada, i els seus treballs són de la talla de *Torrente, el brazo tonto de la Ley* (Santiago Segura,

1998), *Goya en Burdeos* (Carlos Saura, 2000) o també *Obra Maestra* (David Trueba, 2000), per citar-ne alguns... i la mateixa *La comunidad* és una verdadera meravella. I per donar un exemple entre molts d'altres, la feina del debutant Pablo Cervantes a *You're the One* (José Luis Garcí) bé valia una nominació entre tantes que li han donat escampades al film...

La veritat, en una edició que ha sorprès tothom premiant nous talents com Achero Mañas per *El Bola* (que se n'ha duit el Goya a la millor pel·lícula, nou director i actor revelació, entre unes altres més), no hauria estat malament una mica d'aire fresc pel que fa a banda sonora... Haurem d'esperar l'any que ve, a veure què passa, perquè no hem d'oblidar que aquest pròxim any hi ha nous vents a l'Acadèmia després que Marisa Paredes hagi passat a substituir Aitana Sánchez-Gijón en la presidència, i això sempre és una bona excusa per demanar canvis.

Per poc se m'oblida: el Goya a la millor cançó va ser per a *Figitivas*, de Manuel Malou, J.J.Chaleco i Natbocara, per al film del mateix títol, dirigit per Miguel Hermoso. ■

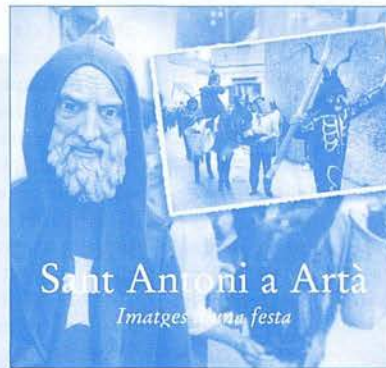
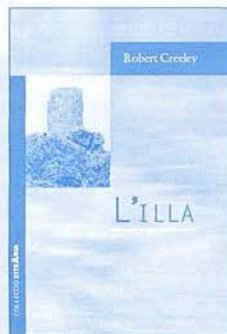

Sé quién eres

Estrenes en sessió contínua

L'Illa

Robert Creeley
Format 125 x 185 mm
216 pàgines
Preu 2.100 ptes

Sant Antoni a Artà Imatges d'una festa

Format 220 x 205 mm
176 pàgines
Preu 3.500 ptes

Música, femení singular

Isabel Rosselló
Format 170 x 240 mm
342 pàgines
Preu 3.900 ptes

Fortunio Bonanova Un home de llegenda

C. Aguiló / J.A. Mendiola
Format 230 x 210 mm
102 pàgines
Preu 3.000 ptes

Cuba: una assignatura pendiente

Reynaldo González
Format 125 x 185 mm
262 pàgines
Preu 1.500 ptes

Nadal Batlle Les notes d'un Rector

Joana Maria Roque
Format 125 x 185 mm
96 pàgines
Preu 1.900 ptes

En venda a les
millors llibreries

di7
EDICIÓ

Antoni Torrandell, 17
07350 Binissalem
Tel. 971 870 348
Fax 971 870 591
E-mail: di7@ibacom.es

Antoni Oliver

Vista amb anys de distància, *Los siete magníficos* segueix essent una pel·lícula entretinguda, encara que no té el pols d'algunes altres obres del seu director, John Sturges, com per exemple *La gran evasió*. No obstant això, la pel·lícula tampoc hi perd tant amb el temps. La versió western de *Los siete samurais* de Kurosawa, ben mirat, poca cosa té a veure amb la pel·lícula amb què s'inspira, a excepció de la línia argumental. Un poble de grangers mexicans contracta set pistolers perquè els defensen d'uns bandits que no els deixen viure. Els set pistolers assolixen el compromís moral de complir la paraula i ajudar a fer net de bandolers el poble. La pel·lícula, de 1960, té algunes característiques del que després seria l'anomenat "espagueti western", gènere iniciat, quatre anys més tard pel director italià Sergio Leone amb *Por un puñado de dólares* (1964) i *La muerte tenía un precio* (1965). Té una estètica més realista, personatges es-

quemàtics, unes actuacions hieràtiques -Yul Brynner fa sempre de Yul Brynner- i una música molt característica que acosten la pel·lícula l'espagueti i la diferencien del western clàssic. No hi ha grans espais oberts, hi ha pobles atrotinats, a mig fer, on tot sembla grapejat, migs abandonats, abunden els primers plans, i una certa atmosfera ombrívola.

Parlant d'aquesta pel·lícula, s'ha de fer una especialíssima referència a la música. El tema central és popularíssim -el dels anuncis de Marlboro-, tot un clàssic d'Elmer Bernstein. Si es veu la pel·lícula sense música no es nota una especial traça del director per donar-li agilitat i ritme, es tracta, realment d'un Sturges bastant desfibrat. És un film més aviat llarg i lent, però la música fa el miracle, subratlla magistralment cada escena. La cavalcada dels set pistolers cap el poble és lenta i desballestada, no hi ha una imatge que sugereixi èpica o grandesa, els cavalls semblen cansats, però la música dona a l'escena una vivacitat extraordinària. El tema central, que dona el to èpic, té el seu contrapunt

en el tema de quan apareixen els bandolers, que dona un aire sinistre a la banda. La varietat de recursos musicals i la coherència de tota la partitura van fer d'aquesta banda sonora tot un clàssic. Elmer Bernstein va estar nominat l'oscar a la millor banda sonora, però no va guanyar. Malgrat no tenir el guardó va obrir un camí en l'orquestració de bandes de música cinematogràfiques, no només en el western, sinó a altres gèneres. Però no tots els valors del film passen per la partitura. Hi ha unes interpretacions més que correctes, alguns bons diàlegs, i tot això fa que la pel·lícula, en conjunt, funcioni bé. Ofereix espectacle, acció i èpica, encara que Lee Van Cleef, el cap dels bandolers, s'hauria d'haver batut en un llarg duel amb el bo, Briner, i no despatxar la cosa tant fàcilment, per circumscriure's als cànons clàssics. La pel·lícula va ser molt popular, la gent sortia del cinema cantant el tema central. Després d'aquesta pel·lícula, el western entrà, fora d'algunes excepcions, pel camí de l'espagueti de la mà de Sergio Leone. ■

Emili Gener

Abans de Griffith, Ophuls o Cocteau, un grapat d'espavilats inventaren un negoci nou que poc tenia a veure amb la cultura de sempre o la sofisticació intel·lectual; en tot cas, Méliès i els fabricants nord-americans de trompades i caigudes en sèrie es devien sentir més a prop del circ o el music hall que de *l'Ulysses* que Joyce bastia llavors amb paciència universitària. Des d'un principi, el cinema fou un negoci i una distracció, fabricada a la mida d'una població que havia de dedicar la major part del seu temps a una jornada laboral esgotadora: sense estudis, les seves necessitats d'oci es limitaven a espectacles elementals que els subministrassin moments curts d'esbarjo. Per primer cop a la Història, la imaginació simbòlica i els valors socials no eren nodrits per una mi-

norria ni es creaven seguint la pauta de la secta dirigent; sense saber-ho, els primers fabricants de pel·lícules produïen una forma cultural inèdita en la qual la direcció elitista quedava fora de joc. La reacció dels antics propietaris de la Cultura no es torbà, i l'Església començà a repartir pamflets reaccionaris i amenaces d'excomunió, mentre que els sacerdots laics batiaren la nova indústria amb l'etiqueta del setè art. Volgueren acostar-la a la família VIP de la poesia o el teatre per tal de llevar-li la mugror que havia agafat amb els seus primers anys en contacte amb masses analfabetes que anaven a consumir imatges vomitades a la velocitat vertiginosa de 16 per segon. Des d'aleshores ençà, els gurús de la intel·lectualitat han intentat esborrar del cinema aquest pecat desviacionista que els nous patrons s'han entestat en practicar: Hollywood ha donat l'esquena al número 7 pel que

té de màgic i preindustrial. Tot i que no han pogut impedir que apareguessin els set magnífics o les set núvies emparellades amb set germans, el ressò místic (els set planetes de l'astrologia) o clàssic (els set pilars de la sabiduria, els set turons de Roma), a la fi han aconseguit espolsar la iconografia cinematogràfica de referències numerològiques, tan incorporades per les anteriors cultures. El nou públic no vol intermediaris per desxifrar càbales perquè només accepta un altre tipus de misteri: els dels efectes especials.

L'espectador audiovisual no compta, deixa les matemàtiques per als productors. I els tècnics, per si un cas, triaren el 8, un número banal, divisible i vulgar, com a base de les seves cintes (8 mm, 16 mm) marcant la pauta que després seguiria la tecnologia següent, la informàtica: 1 byte=8 bits.

Adéu als números críptics, benvinguda la matemàtica de masses. ■

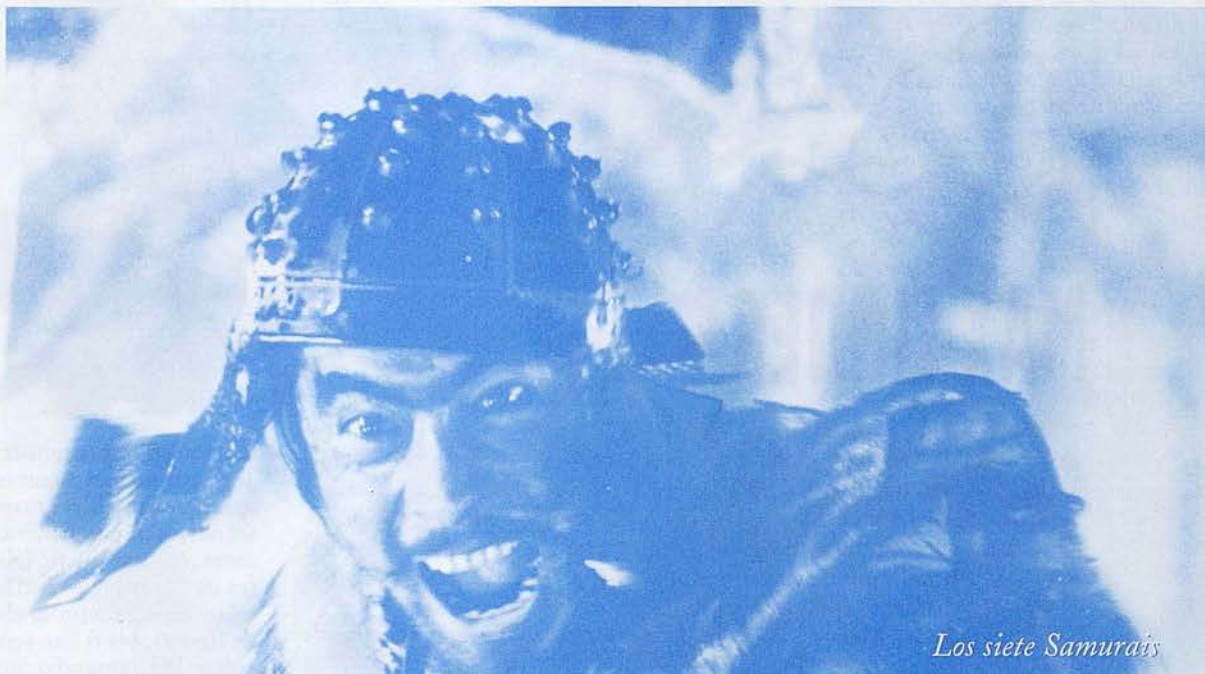
Antoni Figuera

Quan l'incombustible Jaume Vidal em va proposar escriure unes línies per commemorar el setè aniversari de *Temps Moderns*, que formaran part d'un número especial dedicat al 7 (a les pel·lícules que en el títol tenen qualche al·lusió a l'esmentat guarisme), la veritat és que m'ho vaig plantejar frívolament com un joc, com un exercici lúdic per complet intranscendent. Després —ja se sap que els camins de la imaginació o del subconscient són per fortuna inescrutables— em varen venir a la memòria els esforços duits a terme en el passat per certs alquimistes medievals (*l'opus nigrum* d'una època que es debatia entre la recerca del "sant Graal" i la de la "pedra filosofal") o més antigament pels pitagòrics, que

dos, tres—, barrejant-se en la meua ment amb els noms de John Ford —*Dos cabalgan juntos*—, Stanley Donen —*Dos en la carretera*—, François Truffaut —*Las dos inglesas y el amor*—, Vincente Minnelli —*Dos semanas en otra ciudad*—; o bé amb George Sidney —*Los tres mosqueteros*— o Preston Sturges —*Las tres noches de Eva*—... Però en aquest cas l'aposta era al 7 com a cavall guanyador, cosa que ens du a desplegar novament la baralla a la recerca dels asos, comodins o figures mitjanament guanyadores: des dels *Siete samurais* d'Akira Kurosawa (aquell prodigiós "cant errant" al nomadisme d'uns mercenaris que troben en la mort posada al servei d'una causa noble —o perduda— un sentit digne a la seva existència; cosa que durà John Sturges a plagiar-los en clau de western en la seva gens menyspreable *Los siete magnificos*: "Vostès són com el vent que bufa

Keaton, titulat *Siete ocasiones* (misoginia entesa no com a rebuig o menyspreu a la dona, sinó com a eficaç antídoto d'autodefensa i supervivència masculina davant dels seus ardis i sotjaments). O bé, botant d'una voreira a l'altra, aturar-nos en aquell magnífic "thriller" de l'època de la guerra freda que va ser *Siete días de enero*, de l'irregular encara que no suficientment valorat John Frankenheimer.

I ja per acabar —tots els jocs tenen un final— fem una petita concessió a la nostra postmodernitat i recordem l'assassí en sèrie d'intel·ligència sobrenatural (Kevin Spacey) més escarufadorament carismàtic que el cine ha donat —amb permís del més refinat i culte Hannibal Lecter d'*El silencio de los corderos*—, capaç de convertir els seus crims en una obra d'art, com és el cas de la controvertida *Seven*

Los siete Samurais

atribuïen als números propietats màgiques o bé hi veïen un símbol de l'ordre i l'harmonia còsmica que regeix l'univers.

Així que vaig pensar que, per a un mitòman com jo, els números són igualment inseparables de determinades afeccions cinematogràfiques. I en aquest sentit el número 7 no és el menys privilegiat de tots.

Sense voler ser exhaustiu i només com a exemple (no oblidem que es tracta d'un simple joc), si el número que s'havia de ressenyar hagués estat l'1, el 2 o el 3 immediatament hauria sortit a canvi Billy Wilder —*Un*,

sobre la terra i després es perd rere la línia de l'horitzó", dirà més o manco d'ells un dels personatges de la pel·lícula) fins a les *Siete mujeres* de John Ford, darrera mirada i bellíssim testament filmic d'un dels més grans creadors de la història del cine. Però no ens posem massa transcendents —no oblidem que és un joc— i passem ara a aquella deliciosa (fins i tot quan frega constantment la cursileria) versió musical del rapte de les sàbines que va ser *Siete novias para siete hermanos*, en què la vitalitat, l'humor i la *joie de vivre* de Donen acabaven per imposar-se per damunt dels reflexos difícilment suportables de Jane Powell. Per seguir recalant en aquell monument insuperable a la misogínia i una de les obres mestres de Buster

de David Fincher.

I ja ficats de ple en els entrens d'aquest joc postmodern, permeteu-me una darrera i inofensiva macabra broma: quina pena que el malaurat Mario Bava no es carregàs una setena femella a *Seis mujeres para el asesino*, aquell film de malson, onírica irrealitat i indescriptible atmosfera que en el seu moment va creure escola. D'aquesta manera hauria pogut quedar inclòs dins d'aquesta nòmina de títols de pel·lícules que tenen el 7 —com si es tractàs del signe del Zorro— com a signe d'identitat. En qualsevol cas, no ho dubtin, i des de Buster Keaton a *Seven* segueixin donant voltes a la ruleta i no deixin d'apostar al número 7. ■

Inaki Revesado

Es el 7 el més cinematogràfic de tots el números? Què té el 7, cinematogràficament parlant, que no tinguin, el 3, el 8 o el 9...? Potser res, que no hi hagi res que els diferenciï, però també és ver que dins el món de les arts, és el setè art el que es reserva per anomenar l'art cinematogràfic, i que per alguna cosa, sempre s'ha dit que la fila més adient per mirar una pel·lícula, la preferida pels cinèfils, és precisament la fila 7. També és el 7 un número lligat als diferents gèneres cinematogràfics. Què seria del musical sense *Set noies per a set germans*, de les pel·lícules d'acció sense el seu més intrèpid, universal i repetitiu heroi: l'agent 007? I els westerns...? Hi hagués hagut conquesta de l'oest sense l'inefable setè de cavalleria...? També eren 7 els nans que acompanyaven a la dolça Blancaneus en el film que va obrir la factoria de Walt Disney, que ha nodrit d'innombrables èxits el gènere infantil. Idò sí, tal vegada sí que el 7 sigui portador d'una certa màgia al món del cel·luloide, la mateixa que creim que ens ha acompanyat en aquestes pàgines des de fa ja 7 anys i que esperam que no ens abandoni, com a mínim durant 7 més, i 7 més, i 7 més...

També són 7 els pecats capitals, els mateixos que foren la raó argumental de *Seven* i que en moltes ocasions han servit d'excusa per crear excel·lents pel·lícules en què els personatges obeeixen els impulsos dels esmentats pecats. La que tal vegada sigui la seqüència més recordada i famosa de la història del cinema, aquella en què Vivian Leigh pujada sobre un turonet feia la seva declaració de principis: "A Déu pos per testimoni..." naixia d'un rampell de supèrbia de la Superba Scarlet. Igualment els personatges interpretats per Gregory Peck i Jennifer Jones en *Duel sota el sol* són dos amants condemnats a no deixar alliberar el seu amor per estar posseïts tots dos per aquest primer pecat capital. Clar que entre les dames més afectades de supèrbia tenim la marquesa de Merteuil, excel·lentment interpretada per Glenn Close a *Les amistats perilloses* de Stephen Frears. Continuant amb personatges femenins, què és si no l'avarícia el que mou a una de les dolentes per excel·lència en la

història del cinema, la Kathleen Turner de *Foc al cos*, o a l'arribista, oportunista i mancat d'escrúpols protagonista masculí de la recent pel·lícula russa *The vor*. Com a digníssim representant del tercer dels pecats tenim al magnífic Henry Fonda de *Els raïms de l'ira*, i que ve a demostrar-nos que no sempre tot el que és pecat és dolent, ja que la seva ira neix del sentiment de justícia que deu caracteritzar les bones persones. El cinema dels darrers anys ha sabut reflectir la gola en alguns treballs desiguals. Marco Ferreri despertà la polèmica en els anys 70 amb *La grande bouffe* en què barrejava en un film irreverent la gola i la luxúria. Més envant, un Peter Greenaway més comercial que mai mostrava el suculent canibalisme en *El cuiner, el lladre, la seva dona i el seu amant*. Quedarà com a màxima excentricitat de la luxúria la mantega usada per Marlon Brando en el cos de Maria Schneider en *El darrer tango a París*, o resulten encara més morbosos els desitjos prohibits mostrats en *Lolita* de Kubrick?

Personalment m'estim més la passió humida i luxuriosa de l'escena de la platja entre Burt Lancaster i Deborah Kerr en *D'aquí a l'eternitat* o el pseudo-streptese de Rita Hayworth en *Gilda*. L'enveja en el món del cinema té un nom, Eva. Eva és l'enveja. L'enveja és Eva. El personatge creat per Mankiewicz per a *Tot sobre Eva* és la personificació de l'enveja. Sota els trets angelicals i dolços d'Anne Baxter s'amaga una dona mancada d'escrúpols que no dubta en enfrontar-se ni més ni manco que amb Bette Davis. La peresa s'amaga a les antípodes. D'allà ens van arribar uns personatges que provoquen mandra només veure'ls. Són la família de Muriel, la protagonista de *La boda de Muriel*. Sobretot la mare i els germans (el pare per ventura era massa espavilat) de qui l'inquieta Muriel fuig per no caure en l'apatia que l'envolta.

Nosaltres no ens deixarem guanyar mai per aquest darrer pecat capital, per poder continuar així, amb vosaltres, complint anys. ■

Tot sobre Eva.

Joan Obrador

Ja fa set anys que comen-tem, analitzen, descri- vim, fruïm del millor ci- nema de tots els temps. Ja sabem que la pel·lícu- la no acaba en obrir-se novament el llum, les pel·lícules acaben aquí a **Temps Moderns**, quan tothom diu la seva. Perquè no existeix un *Blade Runner* o una *Casablanca* o un *King Kong* o un *Ciudadà Kane*... Més aviat cada pel·lícu- la és diferent per a cadascun dels seus espectadors i aquí, en aquesta vuit planes mensuals, podem descobrir el nostre particular *Lladre de bicicletes*, *Duel de Titans*, *El Gran Dictador* o *Ford Apatxe*...

Set anys en la vida d'una perso- na no són res, però en el cas d'u- na petita revista de cinema, feta a una petita ciutat mediterrà- nia, en mig d'una illa blava ofe- gada pel turisme, ben bé sem- bla un miracle.

Una eternitat.
Però no, no
a tu -

rarem la nostra febril tasca her- menèutic-cinematogràfica, nosaltres no som com aquell que al setè dia descansa. No ens po- dem permetre aquest luxe; per- què estem vius, necessitem l'ac- tivitat per continuar endavant... Ja que no disposem de l'eterni- tat, que no ens podem permetre de descansar el setè dia, no atu- rarem mai en el nostre esforç es- criptural. Per això, esperem que aquest aniversari arribi a set ve- gades set...

¿Vos heu demanat mai per qui- na raó ho fem, això d'escriure i rescure sense fi sobre les nos- tres pel·lícules? Suposo que tots ho sabem: nosaltres som com aquells adolescents que s'esti- men en la foscor de la sala, sen- se que se'n adoni el veïnat... que pateixen i ploren amb elles, amb les figures de llum i so, que vol- drien que no s'acabés mai la peli, per no sortir a fora.

El cinema és el millor cobertor per l'amor, per això no vo- lem sortir a la intempèrie, on l'amor corre greu pe- rill. No, no sóc ingenu: ja sé que també hi ha pel·lícules del desamor, però sempre hi ha un racó per al veritable amor a la pantalla, cosa que no succe- ix habitualment en això tan es- trany que ano- menem *reali- tat*.

T e m p s
M o d e r n s és la
continuació na-
tural d'aquest cober-
tor.

Podria dir-vos, esti- mats lectors, que du- rant aquests set anys daurats m'he demanat moltes vegades per qui- na raó continuar amb aquesta tasca -més bé m'ho

demano cada vegada que co- menço un dels meus comenta- ris-.

En una resposta trivial, podria fer referència a la caverna platò- nica i dir-vos que, en el nostre temps, l'única manera d'enten- dre la veritable realitat és a par- tir de comprendre què passa a l'interior de les modernes ca- vernes de cinema.

Emperò, si vos dic la veritat, no sé per quina raó començo cada vegada la tasca interpretativa. Sospito que, en el fons, aquests set anys són un immens acte d'a- mor, per part de tothom: els que escrivim i els qui llegeixen **Temps Moderns**. ■

Eduardo Jordà

L'únic llibre que llegien els protagonistes de la conquesta de l'oest, si en llegien cap, era la Bíblia. Molts aprenien a llegir amb una Bíblia a les mans, i quan els arribava l'hora de morir, agafaven una Bíblia i es ficaven al llit per esperar l'arribada de la mort. A les *haciendas* de la Pampa argentina, Borges hi va veure moltes bíblies desparellades, en les quals uns peons gairebé analfabets havien gargejat el seu

nom a les portades. I com que aquells llibres havien passat de pares a fills, damunt dels noms d'aquells peons s'hi podien llegir els noms dels seus pares, i també els dels seus padrins, i els dels padrins dels seus padrins. A la Pampa, un sol exemplar de la Bíblia resumia la genealogia d'una família de peons. Igual havia de passar a l'oest dels Estats Units, durant la segona meitat del segle XIX. Supòs que això explica que els westerns estiguin carregats de referències

bíbliques. Don Quixot va poder llegir un dia la seva pròpia història en un llibre. I molts vaquers i ranxers que llegien la Bíblia en el porxo de la seva granja, mentre es ponía el sol, no sabien que estaven llegint les mateixes històries amb què es podrien contar les seves vides.

Winchester 73 (Anthony Mann, 1950) és una de les moltes variacions que s'han fet sobre el mite de Caïm i Abel. Però el gran mèrit de la pel·lícula és que ens priva de la informació essencial. Un home en persegueix un altre, durant dies i nits, sense que sapiguem per què. És un home obsessionat per la venjança, que cavalca hores i hores, sense més companyia que un amic, per seguir el rastre d'algú que es feia dir Dutch Henry Brown. Només al final, quan un ha mort l'altre, se'ns explica la raó: "I aquesta és la història: el vell va tenir dos fills. Un no era bo. I un dia va matar son pare per l'esquena." Caïm, en aquest cas, no havia mort Abel, sinó Adam, el primer home, amb la qual cosa d'alguna manera anul·lava l'obra de Jehovà. D'aquí que *Winchester 73* sigui un western crispat, ombrívol, inquietant. L'obra de la Creació està mutilada, incompleta, o encara pitjor, alguna cosa ens diu que potser hagi sortit malament. Existeix una llei moral que s'ha de complir, però el compliment iguala secretament el bé amb el mal, el germà bo amb el germà dolent. I quan un ha mort l'altre, ens queda el dubte que l'home que ha complit amb el seu deure sigui tan bo com ell mateix creu. ■

Josep Franco

El cinema de Bergman ha arribat tradicionalment a les pantalles espanyoles desordenadament i farcit de censura. Per a la crítica oficialista dels cinquanta, associada als cineclubs catòlics, era considerat com un realitzador metafísic i angoixat, a la recerca de Déu i de la transcendència. Allò que és cert és que parlar de Bergman és parlar de cinema d'autor, de tan forta com és la seva empremta en el film.

Al fullet publicitari de la 'Svensk Filmindustri', amb motiu de l'estrena de "El séptimo sello" (1956) es podia llegir: *A l'Edat Mitjana, els homes vivien sota el terror de la pesta. Avui vivim sota el terror de la bomba atòmica. Ingmar Bergman ha volgut escriure una al·legoria sobre el nostre temps en forma de llegenda medieval. També es pot dir que ha tractat la situació de l'home: la seva eterna recerca de Déu amb la mort com a única certesa. Això mateix és el que diu, més o menys, la contraportada de la capsa del vídeo que hem fet servir per analitzar la pel·lícula. Res no hem avançat. Una mica de sociologisme de cigró per tothom. Potser s'hauria de tenir en compte, a l'hora de parlar d'aquest film, el procés simbòlic, més que*

no pas la referència explícita al símbol, massa evident. Aquesta pel·lícula, que va rebre el Premi Especial del Jurat a Cannes l'any 1957, planteja la crisi d'altres coses, més enllà d'una pretesa espiritualitat malmesa. Planteja, per exemple, la crisi de l'autor, que esdevé anònim en un món on Déu ocupa tot l'espai; planteja la crisi d'un comportament ètic, en un món on la representació esdevé màscara de màscara. En l'univers simbòlic del cinema nòrdic la naturalesa sempre havia moldejat l'individu tan fortament que l'havia acabat engolint com a ser humà; l'havia embrutit fins a límits extrems. En aquest film la naturalesa és controlada per l'home; estam davant d'un espai de representació assumible, integrador, que convida a la reflexió tranquil·la, fins i tot, al voltant de la mort. I en aquest espai 'controlat' és possible parlar de la falsificació de la representació: de la pintura exemplar amb efectes favorables a l'església; de la processó flagelant amb efectes exorcitzadors; del teatre com a divertiment i lloc de l'excés. Problematització del lloc, doncs, de la representació, un cop la naturalesa ha estat controlada i no actua de teló de fons.

El film planteja, com tants altres, la dualitat entre l'ésser i l'e-

xistir. El cavaller medieval d'una banda; la resta dels personatges, de l'altra, amb gradacions diferents. El gran altre que té al davant el cavaller (abans la naturalesa, ara Déu) es torna senzillesa en la resta dels protagonistes. Tret de l'escuder, 'alter ego' del cavaller, el món viu més pendent de les coses quotidianes que del més enllà. El subjecte protagonista es troba escindit entre el passat i el present que és viscut com un gran buit perquè l'interlocutor és inasible. Els grans dubtes del cavaller passen per davant d'una representació de la mascarada i no es dissolen fins que la desaparició física d'aquest i del film (el seu final) vénen a coincidir. Tota la retòrica, matisada pel sarcasme que suposa l'acceptació social de la mascarada per part dels altres protagonistes, cau en desús contrastada per la vitalitat del món circumdant. Aquest món mulla, efectivament de sarcasme, tota la metafísica del cavaller i l'efecte produït és absolutament contrari a aquell volgut pels comentaristes del Bergman clàssic: allò que es posa en crisi és l'espiritualitat en negar-la, no en qüestionar-la.

És l'expressionisme un xic hermenèutic i metafòric allò que es posa en contraposició amb un determinat realisme simbòlic, farcit d'ironies sanxianes, més que no pas un acarament entre l'individu i Déu, davant la mort imminent. Per tant, 'El Séptimo Sello' no és cap al·legoria medieval traslladada a la contemporaneïtat, amb voluntat exemplaritzant, sinó un film que qüestiona l'oportunitat de dedicar tota la vida a alts menesters mentre són oblidats els pròxims, històrics i ideològics, materialistes i dialèctics, que conformen la vida 'real' de l'individu. La caiguda de l'artista com a visionari del món i el profund desencís pel cristianisme, més protestant que catòlic, això sí, és la proposta genèrica de Bergman. ■

Marti Martorell

Juntos hasta la muerte

L'artícle anterior acabava dient que aquest tractaria sobre l'etapa de formació de Raoul Walsh durant els trenta primers anys del segle XX, però ordres cabalístiques superiors obliguen a postergar aquest tema per al tercer capítol. Aquest segon lliurament parla en concret de dues pel·lícules de Raoul Walsh que mantenen un vincle molt estret entre si, a part de ser

dues grans pel·lícules: *High Sierra* (*El último refugio*) i *Colorado Territory* (*Juntos hasta la muerte*). La primera pel·lícula respon als paràmetres del subgènere negre de gàngsters i la segona s'emmarca dins el *western*. Aquest vincle estret rau en el fet que *High Sierra* és la versió «fidedigna» de la novel·la homònima de William R. Burnett i que *Colorado Territory* és la versió «lliura» d'aquesta mateixa novel·la. Hi ha set

anys de diferència entre l'estrena de *High Sierra* (1941) i la producció de *Colorado Territory* (1948), com set són els anys que fa que la revista *Temps Moderns* va esdevenir la primera publicació de les Balears dedicada íntegrament al cinema.

La novel·la de Burnett, inspirada en part en la vida del pistoler John Dillinger, conta la història de Roy Earle, un atracador al qual han tret de la presó perquè faci un ro-

batori que de gran envergadura. El desig de Roy Earle, però, és que aquesta sigui la darrera feina, perquè el que realment vol és retirar-se i viure tranquil·lament. Les coses, però, li surten ben malades: uns ajudants massa joves i incompetents, un còmplice que no ajuda gaire durant el robatori, un policia retirat que el traïx i la mort del cap de la banda són tot un plegat de circumstàncies que provoquen que tot li vagi ben malament. Finalment Roy Earle fuig i acaba amagat entre les muntanyes, lloc on la policia finalment l'abat en un moment de distracció.

High Sierra és una gran pel·lícula, en gran part per l'encert de la tria dels dos actors principals — Humphrey Bogart (Roy Earle) i Ida Lupino (Marie Garson)— i pel caire tràgic que li dona Raoul Walsh. La tragèdia, i la fatalitat, hi són perquè tan sols és amb la

mort que Roy Earle aconsegueix la llibertat que desitjava tant, com molt bé remarca la cara descomposta de Marie Garson quan se l'enduen enfora del cos mort del seu estimat i repeteix entre plors: «Free, free.»

El que sorprèn quan es veuen els crèdits de *Colorado Territory* és que no s'esmenta que sigui una pel·lícula basada també en la novel·la de Burnett. Els noms dels personatges canvien, però la història és gairebé la mateixa: Roy Earle es transforma en Wes McQueen i Marie Garson esdevé Colorado Carson, interpretats respectivament per Joel McCrea i Virginia Mayo. Respecte de la primera versió, *Colorado Territory* canvia el final de la història: una vegada que es tem que el *sheriff* l'ha feta servir per parar un parany a Wes McQueen, Colorado lluita contra els perseguidors al costat del seu enamorat, però s'enfronten contra massa gent i finalment tots dos són morts. Les diferències principals entre

les dues pel·lícules són: d'una banda, la possibilitat que els dos protagonistes lluitin fins al final, oportunitat que no té Roy Earle; de l'altra, Marie Carson sobreviu i encara pot ser que es refaci de tota les vivències que ha passat, en canvi, Colorado Carson comparteix el mateix final que el seu amant. Són dos elements que encara fan més tràgica *Colorado Territory* respecte de la pel·lícula interpretada per Humphrey Bogart i de la novel·la. Aquesta novel·la encara va conèixer una tercera versió,¹ estrenada el 1955 amb el títol *I Died a Thousand Times*. Va ser dirigida per Stuart Heisler i interpretada per Jack Palance i Shelley Winters. La interpretació dels dos actors esmentats és poc creïble i és una visió edulcorada respecte de les dues pel·lícules de Walsh. En definitiva, és la versió més fluïda de totes i no aporta res de nou quant a les altres dues, tret que és l'única que es va rodar en color. ■

¹ Les tres pel·lícules són produccions de la companyia Warner.

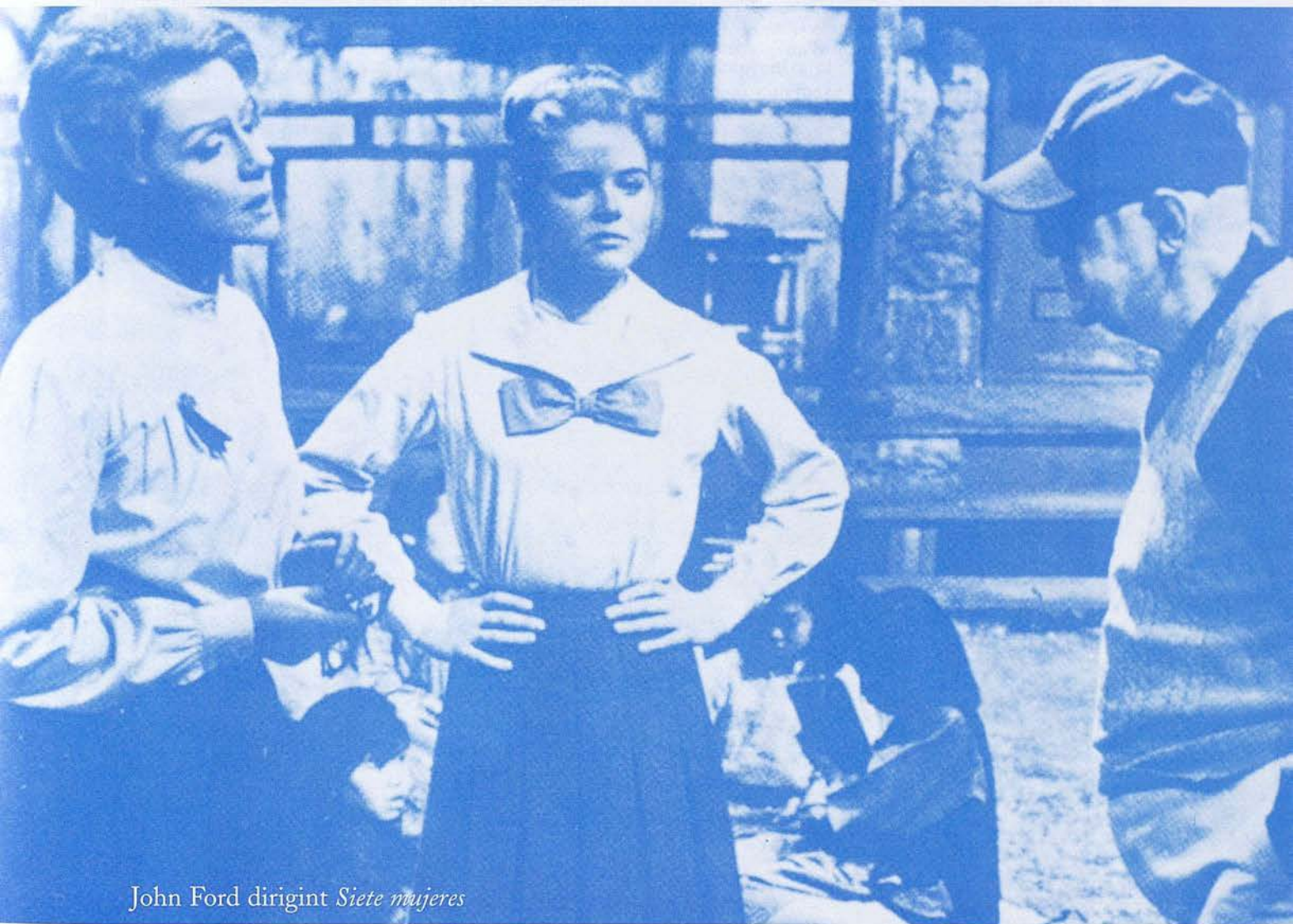
El último refugio

Ramón Freixas

El paper excepcional del guarisme 7 ha gaudit de diferents explicacions culturals, astronòmiques, cabalístiques, esotèriques. Dels set planetes babilònics a la creació del món en set dies, dels set sacraments (i pecats capitals) a les set meravelles del món. Baixem al territori del cinematogràfic. La xifra 7, per recurrent, atén un fester de propostes i ornamenta multitud de títols. Dels films fora de gènere als subgèneres. Dels mestres als amanuenses. Si *7 mujeres* concilia l'experiència i el testamentari, els *7 samurais* quirata un dels zenits de l'alè aventuresc. Més de set eren les candidates de què gaudia Buster Keaton per a ca-

sar-se a les 7 de la tarda a *Siete ocasiones*. De sobra és sabut que hi va haver una vegada *siete novias para siete hermanos*. Set varen ser les cares del Dr. Lao, amb un *tour de force* de Tony Randall. Escrit està que els pecats capitals són set, a semblança de les formes de matar esventades per *Seven*. I si a *Seven men from now*, el justicier perseguia els set assassins de la seva esposa, *Seven Sweethearts* és una midonada però agradable comèdia sobre set germanes sense noccs a la vista fins que es casi la major. Billy Wilder (i George Axelrod) parlen amb sarcasme de la pruija del setè any (d'esposari) a *La tentación vive arriba* (títol original: "The seven year itch") i Russ Meyer a *Seven minutes* atorga tal

minutatge a la durada mitjana del coit. Podríem embolicar-nos en el "cinéma bis", molt propi per al premsat de títols *ad hoc* (al·lotes: perillores, magnífiques, cuques...; homes: espartans, de Pancho Villa, d'or, xacals, espies...; armes: winchesters...; sempre 7, això sí). En suma, citar els afortunats MacGregor que varen tenir set pistoles i set dones. Obviament, no hi són tots els que hi ha, però sí hi ha tots els que hi són. Recordem Leopoldo Torre-Nilsson i *Setenta veces siete*. És hora de retre càlid tribut a "Temps Moderns", set esplèndids anys de vida, 70 fructífers números, la contemplen. Tot una gesta en temps de globalització mediàtica i homogeneïtzació de pensament. ■

John Ford dirigint *Siete mujeres*

Fco. J. Sánchez-Cuenca

Vaig intentar trobar set pel·lícules que incloguessin el número set al títol, però el somriure embafós de Howard Keel a *Siete novias para siete hermanos* em feia recular, la visió apocalíptica de la processó dels flagel·lants a *El séptimo sello* em feia paüra, *Blanca nieves y los siete enanitos* em suggeria fantasies eròtiques impubliques, etcètera. Aleshores vaig decidir trobar en el meu arxiu mental set fracassos brillants, o set històries decididament impossibles o excessives, errors afortunats, encerts erronis. O feliços desbarats. I així va quedar la llista: *El multimillonario* (1), *Reflejos en un ojo dorado* (2), *El nadador* (3), *Eva* (4), *Cul de sac* (5), *El extranjero* (6) i *L'important c'est d'aimer* (7). A la 1, l'absoluta inadequació d'un

marcià Montand difícilment podria esborrar la visió del número de ball de Marilyn, gairebé a l'alçada eròtica de Cid Charisse. A la 2, el beurratge pamfletari antimilitarista i antisexista feia esclatar pels aires les glàndules endocrines d'Elizabeth Taylor i Marlon Brando. A la 3, la història era molt bona literatura del millor Cheever, però contada per un artesà (encara va ser pitjor el cas d'*El gran Gatsby*, un dels desbarats més miserables, per tant fora de la llista). A la 4, descobríem impotents com sorprenentment Losey estava més atret per Stanley Baker que no per Jeanne Moreau. A la 5, el Polansky més vitriòlic i claustrofòbic s'acostava a l'excel·lència en la seva recerca de l'insuportable. A la 6 es produeix el palimsest més inconcebible: Visconti s'aplica a re-

construir amb exactitud l'escenografia d'una època concreta i converteix un dels paradigmes filosòfics del segle XX en una aposta estètica brillant, i ho aconsegueix. I a la 7, ah!, aquella mescla de melodrama i tragèdia existencial a pressió gairebé la converteix en galàctica. Com oblidar l'hiperhistriònic Kinski clapotejant en el seu infern particular de crisàlide o l'esburbat Dutronc en constant recerca d'autocàstig, o el bell Testi increïblement versemblant com a actor dramàtic o una carnal Romy Schneider, sublim sense interrupció, cridant desesperadament l'atenció sobre el seu inevitable destí letal. Zulawsky els empeny a paroxisme aniquilant qualsevol guspira de sensatesa esmoreïda. Brillant desbarat entre tant de fulgor fals. ■

L A L I T E R A T U R A C I N E M A T O G R À F I C A : U N A A N À L I S I C O M P A R A - D A D E L S D I S C U R S O S N A - R R A T I U S I I C O N O L Ò G I C S I I

Professor:

doctor Luis Miguel Fernández Ripoll, professor de Filologia Hispànica, Departament de Filologia Espanyola, Moderna i Llatina de la Universitat de les Illes Balears.

Alumnat:

persones interessades en la creativitat literària i en la història del cinema i la gènesi del seu llenguatge. Curs dirigit principalment a docents i persones relacionades amb la didàctica del cinema i de la literatura.

Dates:

del 12 de març al 4 d'abril de 2001.

Lloc:

edifici Sa Riera. C/ de Miquel dels Sants Oliver, 2. 07071 Palma.

Horari:

de les 17 a les 19 h.

Dies de la setmana:

dilluns i dimecres.

Nombre d'hores:

20 h.

Nombre de places:

45.

Objectius:

Aquest curs és entès com una investigació entorn de les ja emblemàtiques i complexes rela-

cions que s'estableixen entre el llenguatge literari i el cinematogràfic, però, en aquest cas, a partir d'un episodi molt concret i especial: el d'aquells cineastes de la història del cinema europeu i americà que han fet incursions en l'àmbit de la literatura com a creadors i assagistes. Estudiarem la història i els principals rangs d'aquesta altra vessant artística del seu treball, els gèneres literaris cap als quals es decanten i les repercussions que la seva formació literària ha tingut sobre la seva interpretació del fet cinematogràfic. Ens limitam a una breu però destacada antologia d'aquest fenomen estètic.

Programa:

6. La poesia de la imatge: Pier Paolo Pasolini, Ricardo Franco i Tim Burton
- 6.1. *Teorema* (1968), Orbis, Barcelona, 1987.
- 6.2. *Los restos del naufragio* (1978), Hiperión, Madrid, 1979.
- 6.3. *Eduardo Manostijeras* (1990) / *La melancòlica muerte de Chico Ostra*, Anagrama, Barcelona, 2000.
7. L'autobiografia cinematogràfica: Ingmar Bergman

7.1. *Fanny y Alexander* (1982) / *La linterna mágica*, Tusquets, Barcelona, 1987.

8. L'assaig cinematogràfic: François Truffaut

9. El cinema experimental i l'estètica literària

10. La metaliteratura al cinema: Gonzalo Suárez. *Epílogo* (1983) / *Remando al viento* (1987)

Bibliografia:

Es recomanen a l'alumnat, com a lectura introductòria a la matèria del curs, els títols següents:
AD: *Cuentos sin cámara*. Alfaguara, Madrid, 1999.
AD: *Cuentos de cine*. Clán, Madrid, 1999.
UTRERA, Rafael: *Literatura cinematográfica y cinematografía literaria*. Alfar, Sevilla, 1987.

Oficina d'Informació:

Edifici Ramon Llull
Cra. de Valldemossa, km 7.5
07071 Palma
Telèfons:
971 17 29 39

Fax: 971 17 34 73

E-mail: uibinfo@ps.uib.es
<http://www.uib.es>

Josep Carles Romaguera

BERGMAN JUGA A ESCACS AMB LA MORT

Sense èmfasi, sense cap tipus de retòrica, Ingmar Bergman tan sols necessita la presència de Bengt Ekerot encaputxat de negre, com a fidel reencarnació del que deu ser la mort, i un Max von Sydow que torna, després de deu anys, de les Creuades dins un mar de dubtes, per elaborar un discurs directe i explícit entorn el més enllà després de la mort. El poder i la força d'*El séptimo sello* es fonamenta en la senzillesa narrativa, de la que n'estan absents els grans artificis de la posada en escena, en la despullada presència del discurs en les imatges. El director suec sembla aplicar la geometria en la seva personal i intransferible concepció del cinema, decidint, llavors, que la distància que hi ha d'haver entre l'espectador i la pel·lícula és una línia recta. Les conseqüències per a l'espectador són el seu propi desarmament moral i les indelebles petjades d'una veritat que Bergman ens posa davant els nassos, sense que puguem donar-li l'esquena. Encara que l'acció transcorre en una època medieval, els plantejaments que es desenvolupen al llarg de la pel·lícula tenen una transcendència que els fa contemporanis en qualsevol lloc i en qualsevol època. L'encontre del cavaller Blok i la Mort, que ve a reclamar-lo, provoquen que s'iniciï una partida d'escacs, excusa perfecta perquè el cavaller trobi algunes respostes abans del darrer trajecte. Respostes a preguntes universals i eternes, que permeten a Bergman dissecar l'interior de l'esperit humà davant la situació extrema de l'existència humana. Mentre els peons, les reines i la resta de les peces es mouen Blok i el seu escuder Jöns, parella quixotesca per excel·lència, emprenen el camí de retorn a casa; un camí en què no hi ha lloc per l'èpica ni la heroïtat sinó per la desolació i la misèria que provoca la pesta.

El séptimo sello és un exercici d'exorcisme en que el director suec planteja diferents opcions davant la vida i la

mort. Per una banda, tenim el cavaller Blok i la seva constant disputa interna, entre el dubte de l'existència de Déu i l'agosarada i temible afirmació que l'única veritat és el no-res, mitjançant la qual espera trobar el secret del més enllà. Per altra banda, Jöns, radicalment escèptic, davant la seva incredulitat sobre qualsevol tipus d'existència paradisiaca *post-mortem* tracta de refugiar-se en l'amor, com element que li aporta el caire transcendent al seu instint animal, el qual ha manifestat amb una sexualitat primitiva i ruda.

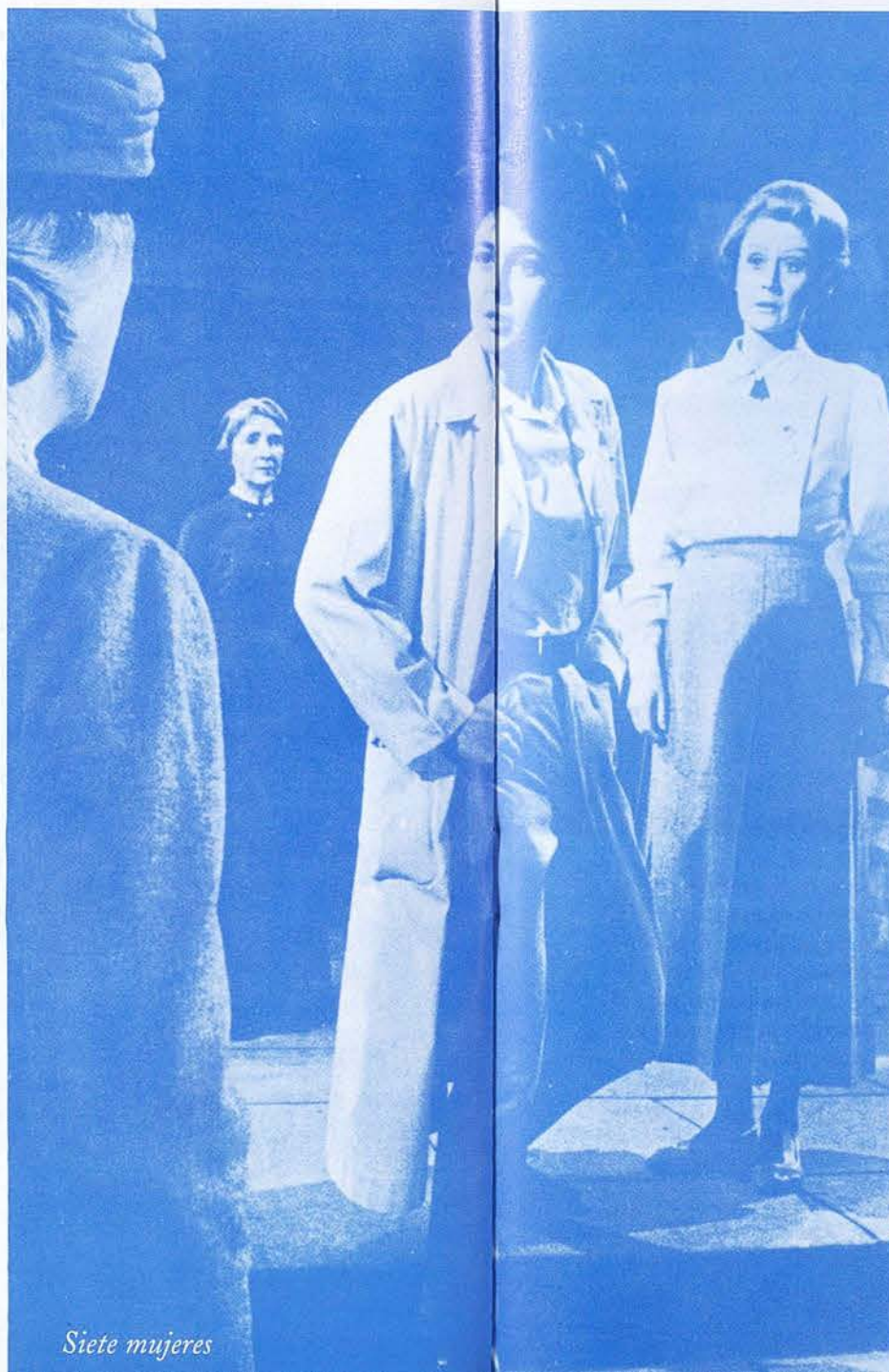
Al llarg d'un paisatge degradat i descompost els dos protagonistes tendran diferents encontres que els permetrà posar de manifest la seva visió de la vida i formular-ne interrogants. L'enfrontament, per tant, no es durà a terme entre el cavaller i el seu escuder sinó entre cada un d'aquests i els diferents personatges que apareixen en el seu trajecte: la innocent i idíl·lica parella formada per Jofi Mia, la jove trastornada i muda, la condemnada a mort, etc. Tot aquest conjunt de secundaris permet a Bergman elaborar una sèrie de contraposicions explícites i sinceres, que requereixen de la intervenció d'aquell que se situa a l'altre costat de la pantalla, és a dir, l'espectador, que indefens veu com la ficció és el mirall de la seva ànima.

La pel·lícula esdevé en un contundent poema metafísic, en un precís assaig sobre la torbadora condició humana que per moments pot semblar massa evident però que té una força visual i dramàtica que queden com una demostració que per impressionar no cal sempre fer servir l'ornament. Basta amb una dansa de la mort retallada sobre l'horitzó, destí secret de l'ésser humà.

AFIRMACIÓ DE LA VIDA

Una pel·lícula com *Siete mujeres* resulta sorprenent en la filmografia de John Ford, que va realitzar el seu darrer llargmetratge amb aquesta història que centra la seva atenció en un conjunt de personatges femenins, i els seus conflictes, reunits en una missió

laica dirigida per americans protestants i que sa situa en la conflictiva Xina de 1935. Estranya perquè, en un principi no ens trobem en l'habitual marc ambiental, de l'obra fordiana ni amb la seva tipologia: l'oest, però també insòlita ja que la dinàmica interna de la pel·lícula no sa sustenta sobre l'hàbil combinació del drama i l'humor, provocant que el dramatisme del film es vehiculi entre moments forts i moments de pausa, i tampoc hi apareix el més mínim indici de l'epopeia, ni de l'espectacle, igualment tampoc hi ha lloc a la nostàlgia ni a l'enyoença.

Siete mujeres

A Siete mujeres apareix la voluntat del canvi de registre, de l'elaboració d'una altra posada en escena, motivada per l'ús del format ampli en panavision, tan poc habitual en Ford, o una nova concepció dramàtica

Tampoc trobem en aquesta pel·lícula la intenció, per part del director de *La diligència*, de realitzar un compendi dels temes tractats al llarg de la seva filmografia, o l'assoliment d'un estil i una concepció del cinema definitius. Això ja ho hem pogut comprovar en obres mestres com, per exemple, *El hombre que mató a Liberty Valance*. A *Siete mujeres* apareix la voluntat del canvi de registre, de l'elaboració d'una altra posada en escena, motivada per l'ús del format ampli en *panavision*, tan poc habitual en Ford, o una nova concepció dramàtica, en què els actes i les paraules dels personatges es fan explícits i el discurs del director es formula directament.

¿Què hi ha doncs que es pugui identificar amb la resta de les obres del magistral director? Els elements pròxims són, per una part, l'anàlisi de les relacions d'un grup de persones que es troben davant una situació única i extrema. Si abans era en una diligència o una fortificació, ara es tracta d'una missió que es veu amenaçada per la presència de Tunga Khan i el seu seguici de bandits. També cal esmentar com a tret comú l'aparició d'un cert humanisme, en la confiança total que té en l'ésser

humà i en un respecte absolut que, en aquest cas, l'aproxima a la figura de Renoir, en el sentit que Ford no estableix judicis morals sobre la mentalitat i els actes dels personatges, sinó que presenta a cada un amb els seus motius.

Siete mujeres és una obra concisa com ho demostren alguns elements significatius: el metratge de la pel·lícula que es de vuitanta-set minuts, la unitat de lloc on es desenvolupa l'acció, que sembla delimitar el camp de visió de la càmera i per tant concentra l'atenció de l'espectador i, finalment, la manca de recreació històrica del marc ambiental i el rodatge en estudi, que provoquen que es faci més representatiu el mecanisme de la representació i per tant també fa que l'espectador no es distregui i capti el discurs. La concisió amb que està plantejada la pel·lícula suposa un rept per Ford que demostra la seva capacitat narrativa amb un domini absolut de l'el·lipsi, recurs que li permet estalviar escenes però que sap transmetre intuitivament, com per exemple tota la relació entre la doctora i Tunga Khan que passa de l'establiment d'un pacte fins a la submissió absoluta.

En definitiva, aquesta pel·lícula és un símptoma de la vellesa de John Ford pel seu caràcter introspectiu i l'essencialitat del drama i la concepció sintètica de tots els seus elements, però, sobretot, perquè aquí ens trobem davant una afirmació absoluta de la vida, tal i com queda demostrat en el darrer plànol de la pel·lícula. El fos en negre demostra el respecte cap el personatge en la seva decisió final i el lleuger *travelling* de retrocés implica un distanciament, que permet contemplar en una sola imatge el debat entre la vida i la mort.

SET GERMANS FRADINS A LA RECERCA DE SET SABINES

¿És el cinema musical el gènere més difícil de portar a la pantalla?

Segurament sí. Un gènere cinematogràfic que posa de manifest tot el seu artífici i en el qual premeditadament, degut als codis que el constitueixen, renuncia a configurar una posada en escena versemblant, en principi, assumeix una operació arriesgada, gairebé suïcida, però, també és cert que el més alt nivell de l'expressió artística s'assoleix en el moment en què l'espectador participa de la dansa i la música. ¿Per què funciona doncs? Tal vegada perquè el musical, en el fons, sigui més, o al manco tan, fidel a l'esperit humà com un drama existencial o una crònica social; perquè aquest gènere, en què la gent canta i participa a coreografies, sigui la representació del nostre interior, d'allò que per pudor reprimim alhora de manifestar obertament i amb plenitud.

El gènere musical és una combinació de psicologia i sentiments. Els protagonistes mentre ballen, expressen i comuniquen una idea o un estat d'ànim. A *Siete novias para siete hermanos*, Stanley Donen, mestre del gènere, autor de la inqüestionable *Cantando bajo la lluvia*, va més enllà i no concep la pel·lícula com un relat adornat amb números musicals en què els personatges deixen aflorar el seu interior, sinó que aprofita els moments coreografiats per fer avançar la història, per desenvolupar l'acció, de manera que aquestes escenes tenen una finalitat i esdevenen en causa de posteriors accions. En conseqüència tenim una pel·lícula molt dinàmica, en què el relat es concentra en una sola trama i no es dispersa.

Siete novias para siete hermanos és una pel·lícula divertidíssima, que no dona pas a l'avorriment en cap moment, i amb un ritme trepidant, que no té perquè acaramullar els esdeveniments, sinó que gràcies a un guió concís i compacte i a un exemplar ús de la pantalla panoràmica i del muntatge en les escenes musicals, fa que aquesta versió del rapte de les sàbines, ambientada a les muntanyes nevades d'Oregon, sigui com un parpelleg que cal repetir necessàriament. ■

Matias Vallès

La numerologia és l'alquímia de les matemàtiques. Al seu lloc, el 7 és un "numerus erectus" després dels panxuts 5 i 6. També és una xifra en guàrdia, una grua que comença a construir la casa pel terrat. Defineix la perfecció pitagòrica, les notes musicals i els pecats ca-

infeliç.

7.2 Anar al cinema és el nostre únic acte social. Solament aguantam els nostres semblants a la foscor.

7.3 Les pel·lícules són tan imperfectes o setmesones com nosaltres. Ens reivindiquen. Ni tan sols hem de replicar a les beneïtures que escoltam a la pantalla.

Lecter.

7.6 Hi ha centenars de pel·lícules deu, aquestes masterpeces de què tothom parla però quasi ningú ha vist. És molt més difícil trobar pel·lícules set, obres mestres del caramull. Així i tot, aquestes mediocres genialitats són més reconfortants. La meua "set" preferida no és aquesta bajanada de les nívies

pitals. El cinema és abans el Setè Capital que un Setè Art a l'espera d'un Setè de Cavalleria. Allà van set raons per seguir pecant o, com diria Mae West, "deixa de parlar dels teus sis peus, i parla'm de les teves set polzades":

7.1 Veure una pel·lícula és el més proper que arribam a canviar el món. Per això mateix, totes elles tenen un final

7.4 El cinema no dignifica l'ésser humà, el plastifica fins dins el seu embolic de cel·luloide. En una pel·lícula, la mateixa angúnia és de plexiglàs. "Fast feelings" per a l'era del "fast food".

7.5 A una pel·lícula sempre hi ha algú més desgraciat i més vilà que nosaltres. I ambdós poden ser redimits, bé es tracti de *Forrest Gump* o d'*Hannibal*

i dels germans, ni el setè segell, ni la fotogènica *Seven*. Em quedo amb *Siete días de mayo*, perquè té la temperatura exacta del bon cinema.

7.7 A la pantalla, i solament allà, el bufó pot conquerir la princesa. A la vida que anomenam real per creure-la'ns no val la pena ni intentar-ho, a part que abunden els bufons i escassegen les princeses. ■

Jaume Vidal

La Potsdamer Platz, que als anys vint acollia les oficines de l'UFA, la productora cinematogràfica més important d'Europa, és avui el centre neuràlgic on es desenvolupa el festival de Berlín, aquest espai que a finals a l'any 80 era un escampat, terra de ningú, amb el mur com a únic element decoratiu, s'està convertint en una impressionant urbs que recorda els gratacels que Fritz Lang i els seus decoradors Hunte, Kettelhut i Vollbrecht varen imaginar per *Metropolis*. De fet, enguany s'ha retut un merescut homenatge a l'autor de *M*. És, sens dubte, les sessions dedicades a les retrospectives, un dels aspectes més atractius i interessants dels festivals i aquest any, la tramesa ha estat prou significativa: Fritz Lang i Kirk Douglas, i dues obres mestres de Jean Renoir: *La chienne* i *La bête humaine*, ja que Fritz Lang en va fer dos *remakes* als Estats Units, *The Woman in the Window* i *Scarlett Street*. El de Berlín, possiblement avui sigui el capdavanter dels festivals més importants que se celebren a Europa: El de Sant Sebastià encara es recupera del declivi que va tenir fa uns anys, Cannes s'ha convertit amb un mer mercat merament industrial, una sucursal de Hollywood i el de Venècia, que es mantén dins la seva reconeguda qualitat, no supera, no obstant això, el bon criteri a l'hora de seleccionar les pel·lícules, de marcar uns objectius i l'implacable organització del de Berlín, un prestigi que es deu sobretot a la direcció de Moritz de Hadeln, que després de 22 edicions (1979-2001), aquest ha estat el darrer any a dirigir-lo.

De les pel·lícules a competició cal destacar *Traffic*, de Steven Soderbergh, *Malèna*, de Giuseppe Tornatore, *Félix i Lola*, de Patrice Leconte i sobretot *Intimacy* i *Beijing bicycle*, del director xinès Wang Xiaoshuai, la seva quinta pel·lícula com a director. Es tracta d'un deliciós film que als cinc minuts d'haver començat ens remet a *Ladri di biciclette*, de Vittorio de Sica, si aquest situava la història a la Itàlia de postguerra, Xiaoshuai ho fa a la ciutat de Pequín, que a les portes del segle XXI

es debat entre l'esquizofrènia d'un Estat d'ideologia comunista i un mercat d'economia capitalista.

L'altra pel·lícula a destacar és *Intimacy*, de Patrice Chéreau, la història, prou coneguda i mil vegades tractada dins el món del cinema: un home i una dona es troben tots els dimecres al migdia per una sola i única raó, el sexe. Quan uns dels protagonistes, un dia comença a interessar-se per la vida de l'altre, la cosa canvia i es complica, la pel·lícula pren un altre caire i aquí esdevé l'originalitat. Cinema pur, intimista i suggerent, bona labor de direcció i excel·lent interpretació dels actors.

També hi ha hagut decepcions, la pel·lícula *Finding Forrester*, de Gus

Van Sant n'és un exemple, però de tot això i d'altres coses en parlarem el pròxim número.

Premis:

Ós d'Or. Millor pel·lícula:
Intimacy, de Patrice Chéreau

Ós de plata. Actriu principal:
Briton Kerry Fox, per *Intimacy*

Ós de plata. Actor principal:
Benicio del Toro, per *Traffic*

Gran premi del jurat:
Wang Xiaoshuai, *Beijing bicycle*

Premi Àngel Blau:
Patrice Chéreau

Moritz de Hadeln

Jeroni Vidal

En el setè aniversari de la revista *Temps Moderns*, dedicada al setè art i, coincidint amb el número 71, vet ací una relació curiosa de pel·lícules que tenen en el seu títol (anglès) o en la traducció al castellà, el número set o setè. De cada una d'elles, se n'indica l'any de producció, el seu director i els dos intèrprets principals. La relació que segueix és simplement un exercici de recopilació, un *divertimento* per celebrar l'aniversari de la revista.

Dana, el séptimo pecado (1968).
Dir. Víctor Mel González.
Intèrprets: Nancy Ramos, Carlos Morean

El séptimo de caballeria (1965).
Eroi di fort Worth, Gli Dir. Martin Herbert
Intèrprets: Edmund Purdom, Paul Piaget

El séptimo cielo (1999)
Dir. Juan Fischer.
Intèrprets: Roberto De La Peña, Catalina Lago

Seven Year Itch, The (1955)
Dir. Billy Wilder. Intèrprets: Marilyn Monroe, Tom Ewell

Seventh Heaven (1937)
Dir. Frank Borzage. Intèrprets: Janet Gaynor, Charles Farrell

Seventh Heaven (1927)
Dir. Henry King. Intèrprets: Simone Simon, James Stewart

Seventh Veil, The (1946)
Dir. Compton Bennett.
Intèrprets: James Mason, Ann Todd

El séptimo sello (1957) *Sjunde inseglet.* Dir. Ingmar Bergman.
Intèrprets: Max von Sydow, Bengt Ekerot

Seventh Art, The (1996)
Dir. Matthew Mah

Seventh Knot, The (1998)
Dir. Robin Potter

Seventh Million, The (1995)
Dir. Benny Brunner

Seventh Moon (1999)
Dir. Jeffrey Chiang. Intèrprets: Mark Lee, Patricia Mok

Seventh Noon, The (1915)
Dir. Frederick O. Bartlett.
Intèrprets: Julia Blanc, Everett Butterfield

Seventh Ohio Volunteers (1898)

Charge of the Seventh French Cuirassiers (1896)

Seventh Person (1919)
Dir. George Walsh

Seventh Sense, the (1999) Dir. Lawrence Unger. Intèrprets: Anna Davidoff, Lucy Jenner

Seventh Sheriff, the (1923)
Dir. Dick Hatton. Intèrprets: Neve Gerber, Dick Hatton

Seventh Sign, the (1988) Dir. Carl Schultz. Intèrprets: Jurgen Prochnow, Demi Moore

Seventh cross, the (1944)
Dir. Fred Zinnemann. Intèrprets: Spencer Tracy, Signe Hasso

Seventh sin the (1957)
Dir. Ronald Neame. Intèrprets: Eleanor Parker, Bill Travers

Seventh survivor, the (1941)
Dir. Leslie Hiscott. Intèrprets: Linden Travers, Austin Trevor

Seventh victim, the (1943)
Dir. Mark Robson. Intèrprets: Kim Hunter, Tom Conway

Seventh cavalry, the (1956)
Dir. Joseph H. Lewis. Intèrprets: Randolph Scott, Barbara Hale

Seventh curse, the (1986) Dir. Lan Wei-Tsang. Intèrprets: Chow Yun-Fat, Chin Siu Ho

Seventh voyage of Sinbad, the (1958) Dir. Nathan Juran.
Intèrprets: Kervin Matthews,

Kathryn Grant
Seventh bandit, the (1926)
Dir. Scott R. Dulap. Intèrprets: Harry Carey, James Morrison

Seventh coin, the (1992)
Dir. Dror Soref. Intèrprets: Alexandra Powers, Peter O'Toole

Seventh column, the (1943)
Dir. Will Jason. Intèrprets: Pete Smith, Dave O'Brien

Seventh commandment, the (1960)
Dir. Irwin Berwick. Intèrprets: Jonathan Kidd, Lyn Statten

Seventh floor, the (1994)
Dir. Ian Barry. Intèrprets: Brooke Shields, Masaya Kato

Seventh day, the (1909)
Dir. Dir.W. Griffith. Intèrprets: Gladys Egan, Mary Pickford, Mack Sennett

Seventh day, the (1914)
Dir. Charles Weston. Intèrprets: Arthur Finn, Alice Inward

Seventh day, the (1922)
Dir. Henry King. Intèrprets: Richard Barthelmess, Frank Losee

Seventh day, the (1997)
Dir. Philip Zlotorynski.
Intèrprets: No consten

Seventh dwarf, the (1979)
Dir. David N. Gottlieb. Intèrprets: No consten

Seventh sin, the (1917) Intèrprets: Shirley Mason, George LeGuere

Seventh step to freedom, the (1973)
Dir. Joanna Moss

Seventh target, the (1983)
Dir. Claude Pinoteau. Intèrprets: Lino Ventura, Lea Massari

Seventh regiment, New York City (1899)

Seventh son, the (1912)
Dir. Hal Reid. Intèrprets: Wallace Reid, Mary Maurice

Seventh Day, Eighth Night (1969)
Dir. Evald Schorm. Intèrprets:
Josef Nemecek, Josef Bek, Ljuba
Skorepová

Seventh heaven, the (1992)
Dir. Mahesh Bhatt. Intèrprets:
Pooja Bhatt

Seventh heaven, the (1956)
Dir. Hasse Ekman. Intèrprets:
Doreen Denning, Hasse Ekman

Seventh continent, the (1966)
Dir. Dusan Vukotic. Intèrprets:
Tomislav Pasaric, Abdoulaye Seck

Seventh continent, the (1989)
Dir. Michael Haneke. Intèrprets:
Dieter Berner, Udo Samel

Seventh companion, the (1967)
Dir. Grigori Aronov, Aleksei
German. Intèrprets: Andrei
Popov, Sofiya Giatsintova

Seventh skies (1971)
Dir. Eduard Bocharov. Intèrprets:
Nikolai Rybnikov, Alla Larionova

Seventh Heaven (1997)
Dir. Benoît Jacquot. Intèrprets:
Sandrine Kiberlain, Vincent
Lindon

Seventh Juror, the (1962)
Dir. Georges Lautner. Intèrprets:
Bernard Blier, Danièle Delorme

Séptima Pàgina (1950)
Dir. Ladislao Vajda. Intèrprets:
Alfredo Mayo, María Asquerino

Seventh sword, the (1962)
Dir. Riccardo Freda. Intèrprets:
Giulio Bossetti, Béatrice Altariba

Seventh room, the (1995)
Dir. Márta Mészáros. Intèrprets:
Jan Nowicki, Adriana Asti

Seventh horse of the sun (1993)
Dir. Shyam Benegal. Intèrprets:
Amrish Puri, Pallavi Joshi

One seventh farmers, the (1998)
Dir. Stefan Ruzowitzky.
Intèrprets: Simon Schwarz,
Sophie Rois

Two in the seventh heaven (1974)
Dir. Siggi Götz. Intèrprets:
Gunther Philipp

Dominant Seventh (1999)
Dir. Martin Nowak. Intèrprets:
No Consten

Fighting Seventh, the (1951)
Dir. Charles Marquis Warren.
Intèrprets: Lloyd Bridges, John
Ireland

Devil from the seventh grade, the
(1960) Dir. Maria Kaniewska.
Intèrprets: Pola Raksa, Jósef
Skwark

And on the seventh day (1967)
Dir. Baruch Dienar. Intèrprets:
Gideon Shemer, Annie Wertheim

Lighting the seventh fire (1995)
Dir. Sandra Osawa. Intèrprets:
No consten (Documental)

Britton of the seventh (1916)
Dir. Lionel Belmore. Intèrprets:
Darwin Karr, Charles Kent

Journey to the seventh planet (1962)
Dir. Sidney W. Pint. Intèrprets:
John Agar, Carl Ottosen

Stories from the seventh fire (1999)
Dir. Tantoo Cardinal. Intèrprets:
No consten

For the honor of the seventh (1912)
Intèrprets: Harold Lockwood,
Ann Little

Torre de los siete jorobados, la (1941)
Dir. Edgar Neville. Intèrprets:
Antonio Casal, Isabel de Pomés

Siete bravísimos, los (1964)
Dir. León Klimowsky. Intèrprets:
Frank Braña, Manuel Menéndez

Siete cabalgan hacia la muerte
(1979) Dir. José Luis Merino.
Intèrprets: No Consten

Siete cafès por semana (1999)
Dir. Juana Macías Alba.
Intèrprets: No Consten

Siete chacales (1974) Dir. José Luis
Madrid. Intèrprets: María José
Cantudo, Eduardo Fajardo

Siete chicas peligrosas (1978)
Dir. Pedro Lazaga. Intèrprets:
Rossana Podestà, Rafael
Hernández

Siete cucas, las (1980)
Dir. Felipe Cazals. Intèrprets:
No Consten

Siete de copas, el (1960)
Dir. Roberto Gavaldón.
Intèrprets: Julio Aldama, Salvador
Lozano

Siete de noviembre (1937)
Dir. José Fogués. Intèrprets:
No consten (documental)

Siete de Pancho Villa, los (1967)
Dir. José María Elorrieta.
Intèrprets: Ricardo Palacios,
Gustavo Rojo

Siete días de enero (1978)
Dir. Juan Antonio Bardem.
Intèrprets: José Manuel Cervino,
Virginia Mataix

Siete espartanos, los (1962)
Dir. Pedro Lazaga. Intèrprets:
Richard Harrison, José Marco
Davó

Siete gritos en el mar (1954)
Dir. Enrique Carreras. Intèrprets:
Santiago Gómez Cou

Siete locos, los (1972)
Dir. Leopoldo Torre Nilsson.
Intèrprets: Héctor Alterio, Norma
Aleandro

Siete machos, el (1950)
Dir. Miguel M. Delgado.
Intèrprets: Mario Moreno
"Cantinflas", Delia Magaña

Siete magníficas, las (1981)
Intèrprets: Fernando Sancho,
Blanca Estrada

*Siete magníficas y audaces mujeres,
las* (1979) Dir. Darío Herreros

Siete mil días juntos (1994)
Dir. Fernando Fernán Gómez.
Intèrprets: José Sacristán, Pilar Bardem

Siete minutos para morir (1968)
Dir. Ramón Fernández.
Intèrprets: George Hilton, Betsy Bell

Siete mujeres (1953)
Dir. Juan Bustillo Oro. Intèrprets: Alma Rosa Aguirre, Anabelle Gutiérrez

Siete mujeres (1944)
Dir. Benito Perojo. Intèrprets: No Consten

Siete niños de Écija, los (1946)
Dir. Miguel Morayta

Siete niños de Écija, los (1911) Dir. José María Codina

Siete para un secreto (1947)
Dir. Carlos F. Borcosque.
Intèrprets: Lydia Quintana, Silvana Roth

Siete pecados (1957) Dir. José Díaz Morales. Intèrprets: Víctor Manuel Castro, Elvira Lodi

Siete sabios del cine, los (1ª. I 2ª. Part) (1942) Dir. Emilio Ribas

Siete vidas del gato, las (1970)
Dir. Pedro Lazaga. Intèrprets: Juanjo Menéndez, Esperanza Roy

Siete calles (1981)
Dir. Juan Ortuoste, Javier Rebollo.
Intèrprets: Antonio Resines, Patricia Adriani

Siete leguas, el (1955)
Dir. Raúl de Anda. Intèrprets: Arturo Martínez, José Elías Moreno

Siete esposas para un marido (1955)
Dir. Sidney Gilliat. Intèrprets: Rex Harrison, Cecil Parker

Siete torres (1940)
Dir. Joe May. Intèrprets: George Sanders, Vincent Price

Siete mujeres atrapadas (1983) Dir. Mark Rosman. Intèrprets: Eileen Davidson, Loise Kelso Hunt

Siete contra todos (1973)
Dir. Tonino Ricci. Intèrprets: Alfredo Mayo, Fernando Sancho

Siete magníficos, los (1960)
Dir. John Sturges. Intèrprets: Steve McQuenn, Yul Brinner, Charles Bronson, Eli Wallach

Siete hombres al amanecer (1976)
Dir. Lewis Gilbert. Intèrprets: Timothy Bottoms, Martin Shaw

Siete bellezas (1976)
Dir. Lina Wertmüller. Intèrprets: Giancarlo Gianini, Fernando Rey

Siete muertas por prescripción facultativa (1975)
Dir. Jacques Rouffio. Intèrprets: Michel Piccoli, Gérard Depardieu

Como casarse en siete días (1971)
Dir. Fernando Fernán Gómez.
Intèrprets: Gracita Morales, José Sazatornil

Siete dólares al rojo (1966)
Dir. Alberto Cardone. Intèrprets: Antonio de Teffé, Fernando Sancho

Siete mujeres para los Mac Gregor (1967)
Dir. Franco Giraldi. Intèrprets: Leo Anchóriz, David Bailey

Siete pistolas para Timothy (1966)
Dir. Romolo Guerrieri. Intèrprets: Franco Pesce, Sean Flynn

Siete pistolas para los Mac Gregor (1965)
Dir. Franco Giraldi. Intèrprets: Robert Woods, Fernando Sancho

Siete hombres de oro (1965)
Dir. Marco Vicario. Intèrprets: Rossana Podestà, Philippe Leroy

Setenta veces siete (1968)
Dir. Félix Acaso. Intèrprets: Félix Acaso, José Bódalo

Siete novias para siete hermanos (1954) Dir. Stanley Donen.
Intèrprets: Russ Tamblyn, Jane Powell

Siete ocasiones (1925)
Dir. Buster Keaton. Intèrprets: Buster Keaton, Ruth Dwyer

Siete ciudades de oro, las (1955)
Dir. Robert Dir. Webb. Intèrprets: Anthony Quinn, Richard Egan

Siete días de Mayo (1964)
Dir. John Frankenheimer.
Intèrprets: Burt Lancaster, Kirk Douglas, Ava Gardner

Siete caras del Dr. Lao, las (1964)
Dir. Gerge Pal. Intèrprets: Tony Randall, Barbara Eden

Siete magníficos gladiadores, los (1983)
Dir. Bruno Mattei. Intèrprets: Lou Ferrigno, Sybil Danning

Siete asesinos, los (1956)
Dir. Budd Boetticher. Intèrprets: Randolph Scott, Lee Marvin

Siete minutos (1971)
Dir. Russ Meyer. Intèrprets: John Carradine, Yvonne de Carlo

Siete noches en Japón (1976) Dir. Lewis Gilbert. Intèrprets: Michael York, Hidemi Aoki

Siete pecadores (1940)
Dir. Tay Garnett. Intèrprets: Marlene Dietrich, John Wayne

Siete novias, las (1942)
Dir. Frank Borzage. Intèrprets: Van Heflin, Marsha Hunt

Siete años en el Tibet (1997)
Dir. Jean Jacques Annaud.
Intèrprets: Brad Pitt, David Thewlis

Siete Samurais, los (1954)
Dir. Akira Kurosawa. Intèrprets: Takashi Shimura, Toshiro Mifune

Siete espías en la trampa (1967)
Dir. Mario Amendola. Intèrprets: Bob Johnson, Eduardo Fajardo

Siete veces mujer (1967)
Dir. Vittorio de Sica. Intèrprets:
Michael Caine, Vittorio Gassman,
Shirley Mac Laine, Anita Ekberg

Un día en Siete Picos (1925)
(Documental)

Éramos siete a la mesa (1942)
Dir. Florián Rey. Intèrprets: José
Nieto, Luis Arroyo

Domingo siete (1995)
Dir. Flavio González Mello.
Intèrprets: Evangelina Sosa,
Apolinar Salgado

Espectro siete (1969)
Dir. Javier Aguirre (Documental)

Llegaron siete muchachas (1957)
Dir. Domingo Viladomat.
Intèrprets: Linda Montez, Edilio
Kim

Últimas siete horas, las (198) Dir.
Beau Bridges. Intèrprets: Beau
Bridges, Ron Liebman

Yo tenía siete hijas (1954)
Dir. Jean Boyer. Intèrprets:
Maurice Chevalier, Delia Scala

Nenas del siete, las (1955)
Dir. Roberto Rodríguez.
Intèrprets: Luz María Aguilar,
Eduardo Alcaraz

Una novia para siete hermanos
(1991) Dir. Rodjara. Intèrprets:
No Consten

Casa de las siete tumbas, la (1981)
Dir. Pedro Stocki. Intèrprets:
Soledad Silveyra, Miguel Ángel
Solá

Historia de siete pecadoras, la (1942)
Dir. Gabriel Soria. Intèrprets:
Manuel Fábregas, Elena d'Orgaz

Casa de los siete halcones, los (1959)
Dir. Richard Thorpe. Intèrprets:
Robert Taylor, Nicole Maurey

Blancanieves y los siete enanitos
(1937) Dir. David Hand (Dibuixos
animats)

Un millón de dólares por siete asesinos
(1966)
Dir. Umberto Lenzi. Intèrprets:
Wilbert Bradley, Roger Browne

Seis días siete noches (1998)
Dir. Ivan Reitman Intèrprets:
Harrison Ford, Anne Heche

Ataque que duró siete días, el (1964)
Dir. Andrew Morton. Intèrprets:
Keir Dullea, Jack Warden

Puerto de los siete vicios, los (1951)
Intèrprets: Miroslava Stern

Furia de los siete magníficos, la
(1969)
Dir. Paul Wendkos. Intèrprets:
George Kennedy, James
Withmore

Setenta veces siete (1962)
Dir. Leopoldo Torre Nilsson.
Intèrprets: Francisco Rabal, Isabel
Sarli

Tigre de los siete mares, el (1966)
Dir. Sergio Bergonzelli.
Intèrprets: Gérard Barry,
Antonella Lualdi

Viaje por un siete de Julio (1964)
Dir. Jesús Yagüe (Documental)

Puerta de las siete cerraduras, la
(1940)
Dir. Norman Lee. Intèrprets:
Romilly Lunge, Lilli Palmer

Pirata de los siete mares, el (1953)
Dir. Sidney Salkow. Intèrprets:
John Payne, Donna Reed

Puerta de las siete cerraduras, la
(1962) Dir. Alfred Vohrer.
Intèrprets: Heinz Drache, Sabine
Sesselmann

Dama rosa mata siete veces, la
(1972)

Dir. Emilio Miraglia. Intèrprets:
Barbara Bouchet, Sybil Danning

Madonna de las siete lunas, la
(1944)

Dir. Arthur Crabtree. Intèrprets:
Stewart Granger, Phyllis Calvert

Desafío de los siete magníficos, el
(1972)
Dir. George Mc Cowan.
Intèrprets: Lee van Cleef, Stefanie
Powers

Regreso de los siete magníficos, el
(1966)
Dir. Burt Kennedy. Intèrprets: Yul
Brunner, Warren Oates

Mansión de los siete placeres, la
(1969)
Dir. Phil Karlson. Intèrprets:
Dean Martin, Elke Sommer

Gran golpe de los siete hombres de oro, el (1967)
Dir. Marco Vicario. Intèrprets:
Enrico Maria Salerno, Philippe
Leroy

Por tierras de las siete villas (1963)
Dir. José Antonio Nieves Conde
(Documental)

Seven (1980)
Dir. Santi P. Choudhury

Seven (1979) Dir. Andy Sidaris.
Intèrprets: William Smith, John
Alderman

Seven ages (1906)
Dir. Edwin S. Porter Intèrprets:
Thomas H. Ince

Seven alone (1974)
Dir. Earl Bellamy. Intèrprets:
Dewey Martin, Aldo Ray

Seven and a match (2000) Dir.
Derek Simonds. Intèrprets: Adam
Scott, Heather Donahue

Seven angry men (1955)
Dir. Charles Marquis Warren.
Intèrprets: Raymond Massey,
Debra Paget

Seven black heroines (1983)
Dir. Yin-Ping Chi. Intèrprets:
No Consten

Seven brides for uncle Sam (1997)
Dir. Anita McGee. Intèrprets:
Documental

Seven crows a secret (1994)
Intèrprets: Ted Hughes

Seven days ashore (1944)
Dir. John H. Auer. Intèrprets:
Wally Brown, Alan Carney

Seven days' leave (1942)
Dir. Tim Whelan. Intèrprets:
Victor Mature, Lucille Ball

Seven days' leave (1930)
Dir. Richard Wallace. Intèrprets:
Gary Cooper, Beryl Mercer

Seven days to kill (1994)
Dir. Adam Lima. Intèrprets: Gary
Appel, Dion DeRizzo

Seven days to live (2000) Dir.
Sebastian Niemann. Intèrprets:
Amanda Plummer, Sean Pertwee

Seven days to noon (1950)
Dir. John & Roy Boulting.
Intèrprets: Barry Jones, André
Morell

Seven deadly sins, the (1917)
Intèrprets: H.B. Warner

Seven days too long (1970)
Dir. William K. Hennigar.
Intèrprets: No Consten

Seven doors to death (1944)
Dir. Elmer Clifton. Intèrprets:
Chick Chandler, June Clyde

Seven faces (1929) Dir. Berthold
Viertel. Intèrprets: Paul Muni,
Marguerite Churchill

Seven footprints to Satan (1929)
Dir. Benjamin Christensen.
Intèrprets: Thelma Thodd, Louise
Fazenda

Seven foxes (1985)
Dir. Ying-Ping Chu

Seven gates (1997) Dir. Richard
d'Alessio. Intèrprets: No Consten

Seven girlfriends (1999)
Dir. Paul Lazarus. Intèrprets:
Mimi Rogers, Olivia D'Abo

Seven green bottles (1975)
Dir. Eric Marquis . Documental

Seven guns til wednesday (1995)
Dir. Tom Putnam. Intèrprets:
James Allen, LeRon Evans

Seven guns to Mesa (1957)
Dir. Edward Dein. Intèrprets:
Charles Quinlivan, Dan Sheridan

Seven hours to burn (2000)
Dir. Shanti Thakur . Documental

Seven indignant (1985) Intèrprets:
Chun Yan Kwok

Seven islands (1952)

Seven islands (1998)
Dir. Christopher Wournell

Seven jews from my class (1992)
Dir. Marcel Lozinski

Seven keys to landpate (1947)
Dir. Lew Landers. Intèrprets:
Phillip Terry, Jacqueline White

Seven little australians (1939)
Dir. Arthur Greville Collins.
Intèrprets: Charles McCallum,
Pat McDonald

Seven little foys, the (1955)
Dir. Melville Shavelson.
Intèrprets: Bob Hope, Tommy
Duran, James Cagney

Seven marvels (1999)

Seven miles from Alcatraz (1942)
Dir. Edward Dmytryk. Intèrprets:
James Craig, Frank Jenks

Seven minutes in heaven (1985)
Dir. Linda Feferman Intèrprets:
Jennifer Connelly, Byron Thames

Seven mysteries of life, the (1994)
Dir. Gregg Lachow. Intèrprets:
Jillian Armenante, Kara
McMahon

Seven pearls, the (1976)
Dir. Louis J. Gasnier, Donald
McKenzie. Intèrprets: Mollie
King, John J. Dunn

Seven per cent solution, the (1976)
Dir. Herbert Ross. Intèrprets:
Alan Arkin, Vanessa Redgrave

Seven phoenixes (1961)
Dir. Hesheng Huan. Intèrprets:
Jianhui Ren

Seven point six-two (1998)
Dir. Raymond T. Asante.
Intèrprets: No Consten

Seven servants (1996)
Dir. Daryush Shokov. Intèrprets:
Ken Ard, Anthony Quinn

Seven seventeen (1989)

Seven shades of pale (1975)

Seven sighs (1995)
Dir. Ken McMullen

Seven sinners (1925)
Dir. Lewis Milestone. Intèrprets:
Marie Prevost, Clive Brooks

Seven sinners (1936) Dir. Albert de
Courville. Intèrprets: Edmund
Lowe, Constance Cummings

Seven sinners (1942)
Dir. Tay Garnett Intèrprets:
Marlene Dietrich, John Wayne

Seven were saved (1947)
Dir. William H. Pine. Intèrprets:
Catherine Craig, Richard
Denning

Seven wise dwarves (1941)
Dibuixos Animats Pro.
Dir. Walt Disney

Seven wishes of arich kid (1979)
Intèrprets: Butterfly McQueen,
Robbie Rist

Seven women from hell, the (1961)
Dir. Robert Dir. Webb. Intèrprets:
Patricia Owens, Denise Darcel

Seven women, seven sins (1987)
Dir. Chantal Akerman

Seven wonders of the world (1956)
Dir. Tay Garnett, Paul Manz
(Documental)

Seven years bad luck (1921)
Dir. Max Linder. Intèrprets: Max Linder, Thelma Percy

Seven notes in black (1977)
Dir. Lucio Fulci. Intèrprets: Jennifer O'Neill, Gianni Garko

Seven women (1966) Dir. John Ford. Intèrprets: Anne Bancroft, Sue Lyon

Seven from Texas (1964)
Dir. Joaquín L. Romero Marchent. Intèrprets: Paul Piaget, Gloria Milland

Seven man army (1976) Cheh Chang. Intèrprets: Kuan Tai Chen, Kuan-Chun Chi

Seven days' war (1988)
Dir. Hiroshi Sugawara. Intèrprets: Miho Igarashi, Rika Abiko

Seven wonders of the ancient world, the (2000)
Dir. Clive Maltby (Documental)

Seven sisters, the (1915) Dir. Sidney Olcott. Intèrprets: Madge Evans, Dorothea Camden

Seven songs for Malcolm X (1993)
Dir. John Akomfrah. Intèrprets: Spike Lee, Betty Shabazz

Seven spirituals laws of sex, the (1999)
Dir. Sense Informació. Intèrprets: Darian Cane, Christine Karlo

Seven swans, the (1917)
Dir. J. Searle Dawley. Intèrprets: Marguerite Clark, William E. Danforth

Seven swordsmen leave Tianshan, the (1959) Intèrprets: Yanqing Luo

Seven thieves (1960)
Dir. Henry Hathaway. Intèrprets: Edward G. Robinson, Rod Steiger

Seven thunders (1957) Hugo Fregonese. Intèrprets: Stephen Boyd, Edric Connor

Seven till five (1933)

Seven tons of gunfire (1964)
Intèrprets: Elke Sommer

Seven-ups, the (1973)
Dir. Philip D'Antoni. Intèrprets: Roy Scheider, Victor Arnold

Seven waves away (1957)
Dir. Richard Sale. Intèrprets: Tyrone Power, Mai Zetterling

Seven ways from sundown (1960)
Dir. Harry Keller. Intèrprets: Audie Murphy, Barry Sullivan

Seven suspects for murder (1975)
Dir. Claude Lelouch. Intèrprets: Jean Pierre Aumont, Arlette Emmery

Seven different ways (1964)
Dir. William Dieterle. Intèrprets: Barbara Eden, Elliott Gould

Seven seas to Calais (1962)
Dir. Rudolph Maté, Primo Zeglio. Intèrprets: Anthony Dawson, Keith Mitchell

Seven kung-fu assassins (1974) Dir. Cheh Chang, Ma Luu. Intèrprets: David Chiang, Lung Ti

Seven doors of death (1981) Dir. Lucio Fulci. Intèrprets: Catriona Mac Coll, David Warbeck

Seven minutes (1989)
Dir. Klaus Maria Brandauer. Intèrprets: Klaus Maria Brandauer, Rebecca Miller

Seven women per head (1970)
Dir. Paolo Cavallina, Stanis Nievo (Documental)

Seven year storm (1990)
Dir. Bruce Malmuth. Intèrprets: Steven Seagal, Kelly Le Brock

Seven sisters (1983)
Dir. Mark Rosman. Intèrprets: Eileen Davidson, Lois Kelso Hunt

Seven witnesses (1950)
Dir. George Archinbaud.

Intèrprets: Gig Young, Lynne Roberts

Seven angels (1985)

Seven journeys (1947)
Dir. Helmut Käutner. Intèrprets: Gert E. Schäfer, Erich Schellow

Seven o'clock train, the
Dir. Hikmat Labib. Intèrprets: Sense Informació

Seven descents of myrtle, the (1969)
Dir. Sidney Lumet. Intèrprets: James Coburn, Perry Hayes

Legend of the seven golden vampires, the (1974)
Dir. Roy Ward Baker. Intèrprets: Peter Cushing, David Chiang

Seven days, seven nights (1960)
Dir. Peter Brook. Intèrprets: Jeanne Moreau, Jean Paul Belmondo

Seven deaths in the cat's eye (1973)
Dir. Antonio Margueriti. Intèrprets: Jane Birkin, Hiram Keller

Seven winds (1962) Dir. Stanislav Rostotsky. Intèrprets: Larisa Luzhina, Sofiya Pilyavskaya

Seven days to remember (1968)
Dir. Jan Nemeč. Intèrprets: Sense Informació

Seven women for Satan (1974)
Dir. Michel Lemoine. Intèrprets: Michel Lemoine, Catherine Flaubert

Seven consentig adults (1964)
Dir. Jürgen Roland. Intèrprets: Wolfgang Kieling, Hannelore Schroth

Seven coffins (1987)
Dir. Shiang-Si Ting Intèrprets: Sense Informació

Seven bad men (1955)
Dir. Tim Whelan. Intèrprets: Randolph Scott, Forrest Tucker

Seven indians (1969) Dir. Khwaja Ahmad Abbas. Intèrprets: Amitabh Bachchan, Utpal Dutt

Seventy times seven (1961) Dir. Douglas Cox. Intèrprets: Richard Witting, Lance Fuller

Seven tasks of Ali Baba, the (1961) Dir. Emimmo Salvi. Intèrprets: Rod Flash, Furio Meniconi

Seven dwarfs to the rescue (1951) Dir. Rossana Podestà, Roberto Risco

Seven blood-stained orchids (1971) Dir. Umberto Lenzi. Intèrprets: Uschi Glas, Antonio Sabato

Seven pistols for a massacre (1968) Dir. Mario Caiano. Intèrprets: Craig Hill, Eduardo Fajardo

Seven revenges, the (1961) Dir. Primo Zeglio. Intèrprets: Ed Fury, Bella Cortez

Seven men and one brain (1967) Dir. Rossanno Brazzi. Intèrprets: Ann Margret, Rossanno Brazzi

Seven winchesters for a massacre (1968) Dir. Enzo G. Castellari. Intèrprets: Guy Madison, Edd Byrnes

Seven days in Paris (1993)

Seven letters (1944) Dir. Vladimir Slavinsky. Intèrprets: Elfriede Datzig, Mandy Rahl

Seven secrets of Sumuru, the (1969) Dir. Jesús Franco. Intèrprets: Shirley Eaton, George Sanders

Seven slaps (1937) Dir. Paul Martin. Intèrprets: Erich Fischer, Lillian Harvey

Seven slaves against Rome (1965) Dir. Gordon Mitchell, Roger Browne

Seven (1995) Dir. David Fincher.

Intèrprets: Morgan Freeman, Brad Pitt, Gwyneth Paltrow

Seven ravens (1993) Dir. Ludvik Ráza. Intèrprets: Sense Informació

Seven songs from the tundra (1999) Dir. Anastasia Lapsui, Markku Lehmuskallio. Intèrprets: Gregory Anaguritsi, Vitalina Hudi

Seven nursemaids (1962) Dir. Rolan Bykov. Intèrprets: Semyon Morozov, Vladimir Ivashov

Seven-forty (1992) Dir. Intèrprets: Yeremeyev. Intèrprets: Lev Durov, Svetlana Kryuchkova

Seven brave men (1936) Dir. Sergei Gerasimov. Intèrprets: Nikolai Bogolyubov, Tamara Makarova

Seven guys and a gal (1966) Dir. Bernard Borderie. Intèrprets: Jean Marais, Marilú Tolo

Seven deadly sins, the (1962) Dir. Set directors dirigeixen set històries diferents

Seven deadly sins, the (1953) Dir. Yves Allegret, Claude Autant-Lara. Intèrprets: Eduard de Filippo, Louis De Funes

Seven capital sins, the (1900) Dir. Georges Méliès. Intèrprets: Sense Informació

Seven vampires, the (1986) Dir. Ivan Cardoso. Intèrprets: Zezé Macedo, Nuno Leal Maia

Seven rebel gladiators (1965) Dir. Michele Lupò. Intèrprets: Roger Browne, José Greci

Seven freckles (1978) Dir. Herrmann Zschoche. Intèrprets: Kareen Schröter, Harald Rathmann

Seven days a week (1988) Dir. Krzysztof Kieslowski

(Documental)

Seven days for Elizabeth (1927) Dir. Leif Sinding. Intèrprets: Magda Holm, Haakon Hjelde

Seven graves for Rogan (1982) Dir. Matt Cimber. Intèrprets: Edward Albert, Rod Taylor

Seven princesses, the (1993) Dir. Jing Wong. Intèrprets: Carol Cheng, Dicky Cheung

Twenty four seven (1997) Dir. Shane Meadows. Intèrprets: Danny Nussbaum, Bob Hoskins

Game seven (1998) Dir. Ando Leuchter. Intèrprets: Douglas Intèrprets: Batchelor, Bradley Mittelman

Gate seven (1997) Dir. E. Kurt Zimmerman. Intèrprets: Shelley Bolling, Amber Graves

Every seven minutes (2001) Dir. Chris Koch (En fase de producció)

Room for seven (2001) Dir. Trey Haley. Intèrprets: N. Dir. Brown, William Johnson

Savage seven, the (1968) Dir. Richard Rush. Intèrprets: Robert Walker Jr., Joanna Frank

Secret seven, the (1915) Dir. Charles Calvert. Intèrprets: Charles Vane, Lionel D'Aragon

Secret seven, the (1940) Dir. James Moore. Intèrprets: Bruce Bennett, Florence Rice

Come on seven (1956) Dir. Jules White. Intèrprets: Barbara Bartay, Alyn Lockwood

Home at seven (1952) Dir. Ralph Richardson. Intèrprets: Ralph Richardson, Margaret Leighton

Port of seven seas (1938) Dir. James Whale. Intèrprets: Wallace Beery, Frank Morgan

Pel·lícules del set

Lion has seven heads, the (1969)
Dir. Glauber Rocha. Intèrprets:
Hugo Carvana, Rada Rassimov

Bluebeard's seven wives (1926)
Dir. Alfred Santell. Intèrprets:
Ben Lyon, Lois Wilson

Tomorrow at seven (1933)
Dir. Ray Enright. Intèrprets:
Chester Morris, Vivienne
Osborne

House of the seven gables, the (1940)
Dir. Joe May. Intèrprets: George
Sanders, Margaret Lindsay

One day from seven (1996)
Dir. Ferenc Grunwalsky.
Intèrprets: Sense Informació

Roller blade seven, the (1991)
Dir. Donald G. Jackson.
Intèrprets: Scott Shaw, Frank
Stallone

Return of the seven (1966)
Dir. Burt Kennedy. Intèrprets: Yul
Brinner, Robert Fuller

Shrine of the seven lamps, the (1923)
Intèrprets: E. Coleby Intèrprets:
H. Agar Lyons, Fred Paul

Pippi Longstocking on the seven seas
(1970)
Dir. Olle Hellbom. Intèrprets:
Inger Nilsson, Maria Persson

Sinbad of the seven seas (1989)
Dir. Enzo G. Castellari.
Intèrprets: Lou Ferrigno, John
Steiner

And there were seven (1991)
Intèrprets: Timm Zemanek

Revolt of the seven, the (1964)
Dir. Alberto de Martino.
Intèrprets: Tony Russel, Massimo
Serato

Robin and the seven hoods (1964)
Dir. Gordon Douglas. Intèrprets:
Frank Sinatra, Dean Martin

Snowie and the seven dorps (1990)
Dir. Candy Kugel

Avenger of the seven seas, the (1961)
Dir. Domenico Paolella.
Intèrprets: Richard Harrison,
Michele Mercier

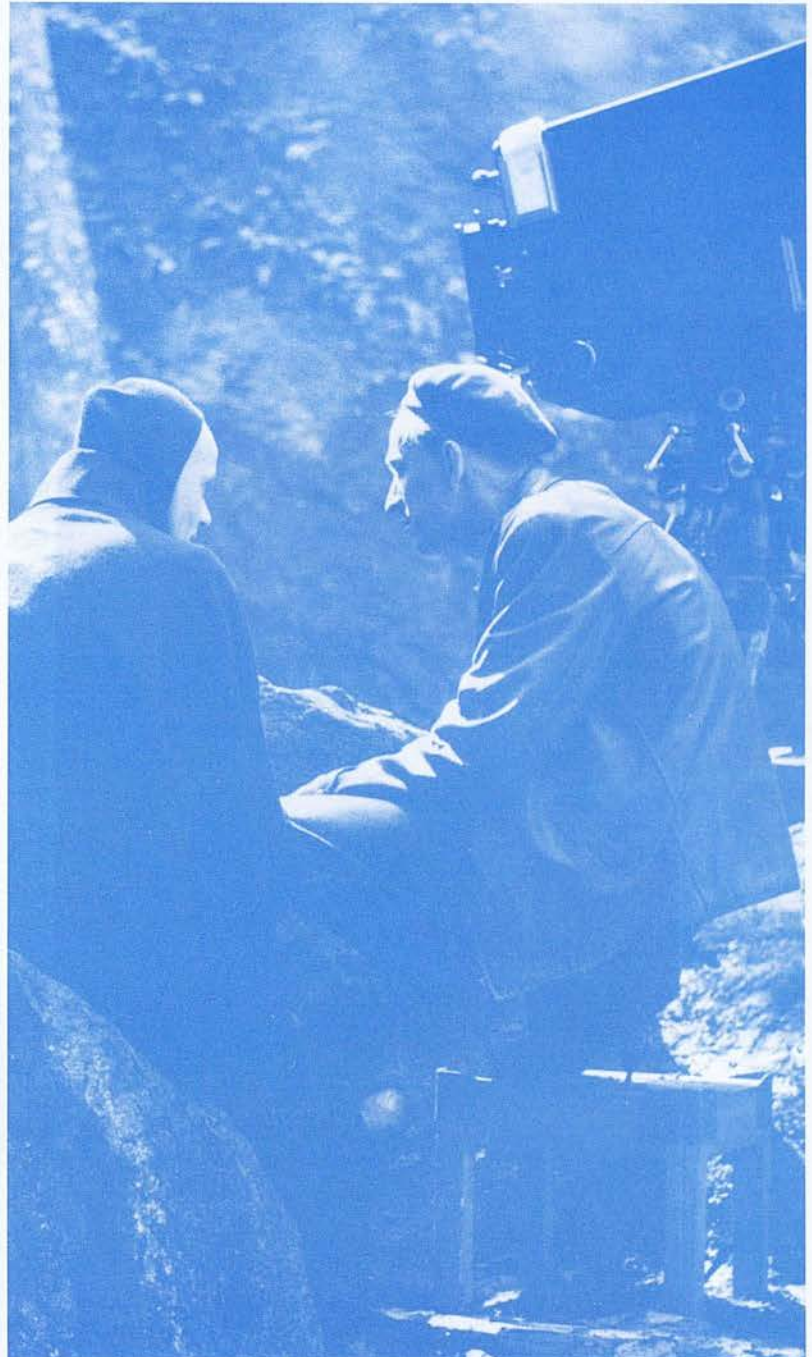
Shepherd of the seven hills, the
(1933) Intèrprets: Papa Pius XI

Sinbad against the seven saracens
(1964) Dir. Emimmo Salvi.
Intèrprets: Gordon Mitchell,

Bella Cortez

Pirates of the seven seas, the (1938)
Dir. Harold Dir. Schuster.
Intèrprets: Bertha Belmore, Louis
Borel

Pirates of the seven seas, the (1964)
Dir. Umberto Lenzi. Intèrprets:
Steve Reeves, Jacqueline Sassard.

Les pel·lícules del mes de març

A LES 18:00 HORES

7 anys de Temps Moderns

SIETE MUJERES

7 de març

Nacionalitat i any de producció:
EUA, 1966

Títol original: *Seven Women*

Producció: M.G.M

Director: John Ford

Guió: J. Green i J.McCormick

Fotografia: J. La Shelle

Música: E. Bernstein

Muntatge: Otho Lovering

Durada: 98 minuts

Intèrprets: Anne Bancroft, Sue Lyon, Flora Robson, Margaret Leighton, Mildred Dunnock

SIETE NOVIAS PARA SIETE HERMANOS

14 de març

Nacionalitat i any de producció:
EUA, 1954

Títol original: *Seven Brides for Seven Brothers*

Producció: MGM

Director: Stanley Donnen

Guió: Stephen Vincent Benet

Fotografia: George Folsey

Música: Frances Goodrich i Albert Hackett

Muntatge: Ralph E. Winters

Durada: 100 minuts

Intèrprets: Howard Keel, Jane Powell, Jeff Richards, Russ Tamblyn, Tommy Rall, Howard Petrie.

LOS SIETE MGNÍFICOS

21 de març

Nacionalitat i any de producció:
EUA, 1960

Títol original: *The Magnificent Seven*

Producció: UA

Director: John Sturges

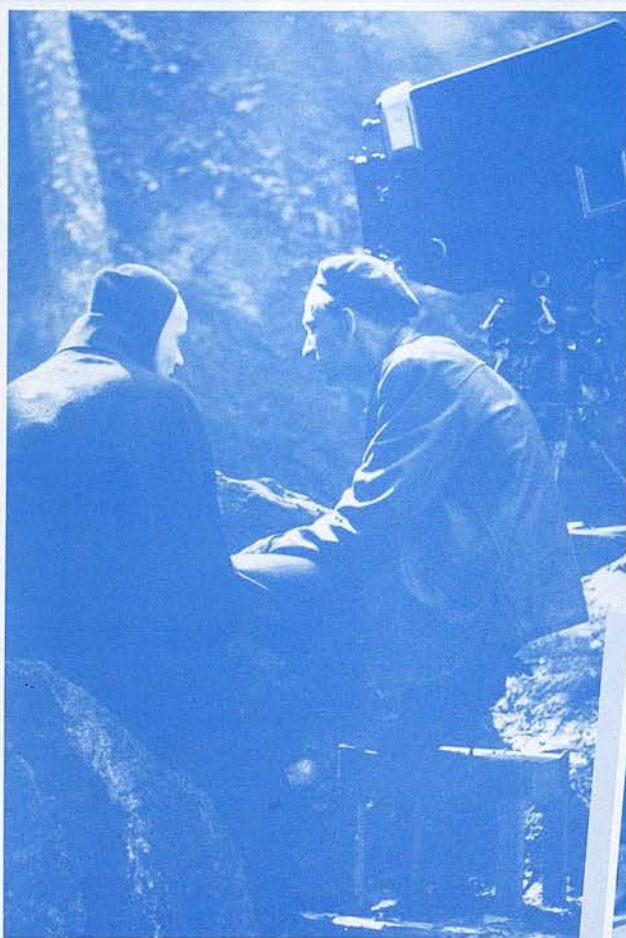
Guió: William Roberts

Fotografia: Charles Lang

Música: Elmer Bernstein

Durada: 130 minuts

Intèrprets: Yul Brynner, Steve McQueen, Robert Vaughn, James Coburn, Charles Bronson, Horts Buchholz, Eli Wallach.

EL SÉPTIMO SELLO

28 de març

Nacionalitat i any de producció:
Suècia, 1957

Títol original: *Det sjunde inseglet*

Producció: Svensk Filmindustri

Director: Ingmar Bergman

Guió: I. Bergman

Fotografia: G. Fisher

Música: E. Nordgren

Muntatge: K. Wallen

Durada: 90 minuts

Intèrprets: Max von Sydow, Gunnar Björnstrand, Nils Poppe, Bibi Andersson, Bengt Ekerot.

Les pel·lícules del mes de març

ADVOCATS AL CINEMA. A LES 20:00 HORES

TESTIGO DE CARGO

7 de març

Nacionalitat i any de producció:
EUA, 1958
Títol original: *Witness for the Prosecution*
Producció: UA
Director: Billy Wilder
Guió: B. Wilder i Harry Kurnitz
Fotografia: Russell Harlan
Música: Matty Melneck
Muntatge: Daniel Mandell
Durada: 110 minuts
Intèrprets: Charles Laughton, Tyrone Power, Marlene Dietrich, John Williams, Elsa Lanchester.

MATAR UN RUISEÑOR

14 de març

Nacionalitat i any de producció:
EUA, 1962
Títol original: *To Kill a Mockingbird*
Producció: U-I Alan Pakula
Director: Robert Mulligan
Guió: Horton Footen
Fotografia: Russell Harlan
Música: Elmer Bernstein
Durada: 125 minuts
Intèrprets: Gregory Peck, Mary Bradham, Philip Alford, John Megna, Frank Overton.

EL SARGENTO NEGRO

21 de març

Nacionalitat i any de producció:
EUA, 1960
Títol original: *Sergeant Rutledge*
Producció: Warner/ John Ford
Director: John Ford
Guió: James Warner Bellah i Willis Goldbeck
Fotografia: Bert Glennon
Música: Howard Jackson
Durada: 110 minuts
Intèrprets: Woody Strode, Jeffrey Hunter, Constance Towers, Willis Bouchey.

VENCEDORES O VENCIDOS

28 de març

Nacionalitat i any de producció:
EUA, 1961
Títol original: *Judgment at Nuremberg*
Producció: UA
Director: Stanley Kramer
Guió: Abby Mann
Fotografia: Ernest Laszlo
Música: Ernest Gold
Durada: 180 minuts
Intèrprets: Spencer Tracy, Marlene Dietrich, Burt Lancaster, Richard Widmark, Maximilian Schell, Judy Garland, Montgomery Clift.

Aquesta és **Sa Nostra** Raó de ser

A "**Sa Nostra**" no tenim accionistes, per això podem dedicar els beneficis a **Obra Social i Cultural**: a preservar el medi ambient, a impulsar l'esport, a recuperar les nostres festes i tradicions, a preparar als més joves i fer costat sempre als nostres majors. A "**Sa Nostra**" la gent de Balears són els principals accionistes.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

*Gent de
confiança*